

Maš tednik

kulturno - politično glasilo

Koroška

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 - Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XIII./ŠTEVILKA 32

CELOVEC, DNE 10. AVGUSTA 1961

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.- ŠILINGA

Najbolje kupite ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschg. 9

Popravila izvršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro. (tudi strto zlato.)

Jubilejni velesajem

Koroški velesajem praznuje letos svoj prvi jubilej, in sicer desetletnico. Pred desetimi leti je namreč iz dosedanjih priložnostnih prireditev Celovškega olepševalnega društva in trgovskih razstav po prizadevanju mestnega svetnika g. Rudolfa Novaka in njegovih sodelavcev ter ob podpori mesta Celovca in dežele Koroške nastal sedanji velesajem in leta 1953 je lesna razstava, vključena v velesajmski okvir, postala »Avstrijski lesni sejem« ter osrednja gospodarska razstava tega za Koroško in za celo Avstrijo tako pomembnega naravnega produkta in množičnih izdelanih industrijskih proizvodov.

Koroški velesajem je rasel organsko, po starem pravilu, da iz malega raste veliko. In kar raste organsko, je tudi solidno ter močno zakoreninjeno v trdna tla.

Število razstavljalcev firm in število obiskovalcev je tudi rastlo iz leta v leto, z njim pa tudi razstavni prostor. Danes je velesajmski kompleks moderniziran s 100.000 kv. prostora, med katerimi je tudi sodobna velika velesajmska dvorana, ki služi tudi za druge namene skozi vse leto. Postala je središče zimskega športa in s svojim umetnim drsališčem omogočila obnove hokeja na ledu, po katerem je športni Celovec že nekdanji slovel.

V tej zvezi velja omeniti, da je del sedanjega razstavnega prostora bil svojčas last Mohorjeve družbe in da ta tudi predstavlja ekvivalen naših doprinosov k razsvetljavi velesajma, poleg številnih razstavljalcev in še številnejših gledalcev iz naših krajev, ki jih posebno zanima les in kmetijski stroji.

Iz nekaj tisoč obiskovalcev razstav olepševalnega društva pa je velesajem postal brez dvoma tudi osrednja množična poletna prireditev na Koroškem. Leta 1952 so našli 100.000 obiskovalcev, leta 1953 150.000, lani pa 350.000. Vsakoletna otvoritev velesajma pa je dogodek, ki odmeva po vsej Avstriji, kar izpričuje tudi udeležba najvišjih predstavnikov države. Do lani je bil zvezni kancler ing. Raab stalni gost, pa tudi državni poglavarji so si skorajda vsako leto ogledali velesajem. Letos vsebuje častna lista že nad sto uglednih imen, s sedanjim zveznim kanclerjem Gorbachom in trgovskim ministrom dr. Bockom na čelu.

Tako je ob skupnem sodelovanju Koroški velesajem postal razstavno okno koroškega gospodarstva, obenem pa tudi okno Koroške v svet, kajti naš velesajem je po svoji udeležbi mednarodni. Med glavnimi inozemskimi udeleženci velja omeniti sedanjega jugoslovanske republike Slovenije in Hrvaško, Italijo in Zapadno Nemčijo.

Tudi letošnji program velesajma je osredotočen na les, in sicer od njegove nege v gozdu pa do raznovrstnih končnih industrijskih izdelkov. Dejstvu, da postaja Koroška vedno bolj tujskoprometna dežela ter tako važen vir dragocenih tujih valut za celotno državno gospodarstvo, bo dala razstava »Pri nas v gosteh« novega poudarka. Nudila pa tudi tistim, ki so se v zadnjih letih v naših gorskih krajih in ob jezerih posvetili tujskemu prometu, marsikateri koristni napotek za izpopolnitev njihovih obratov.

Celovec je že v zastavah, na velesajmski se začenja hrupno, veselo in pestro življenje, ki bo za deset dni dajalo svoj pečat mestu in deželi. Koroški velesajem je v prvem desetletju doživel svojo popolno potrditev v koroškem gospodarskem življenju ter v avstrijskem lesnem gospodarstvu in prispeval marsikatero koristno pobudo za razvoj dežele, posebno pa njenega lesnega in kmetijskega gospodarstva. Našim čestitkam pridružujemo željo za lep in plodonosen razvoj v prid skupnosti tudi v novem desetletju.

Človek en dan v vesolju

Nedeljski izlet majorja Titova, ki bo šel v zgodovino

Minulo nedeljo je ob 7. uri zjutraj iz nekega ruskega raketnega oporišča bila izstreljena z mogočno raketo vesoljska ladja »Vostok II«, v kateri se je nahajal 26-letni letalski major German Stepanovič Titov. Ko je raketa prispela v razdaljo 180 km od Zemlje, se je vesoljska ladja od nje ločila in začela krožiti okoli Zemlje v jajčastem krogu. Največja razdalja od Zemlje je znašala 250 km. Za vsako obkrožitev je porabila 88 minut. Potem, ko je Titov 17 krat obkrožil Zemljo ter si jo tako kot prvi človek ogledal od vseh strani, se je vrnil nazaj in pristal v nekem kraju približno 800 km vstran od Moskve. Če odračunamo pot v vesolje in nazaj je ondi prebil ves dan, to je dobrih 24 ur v stanju breztežnosti. Opravi je pot nad 700.000, to je več kot razdalja k Luni in nazaj. Ves čas poleta je bil Titov v radijski zvezi z Zemljo.

Njegov polet je dokazal, da človek dobro prenaša stanje breztežnosti, kajti ko je prišel v razdaljo 180 km, ko je prenehala privlačnost Zemlje, je po silovitem pritisku, katerega je moral prenesti zaradi naglega pospeška pri odletu, začutil veliko olajšanje in sporočil: »Počutil sem kot orel v višavi«. V vesoljski ladji, ki je tehtala 4700 kg je med drugimi aparati bil nameščen tudi televizijski oddajnik, ki je bil naperjen na obraz mladega letalca, tako da so znanstveniki na odletnem oporišču na Zemlji lahko opazovali vsak gib njegovega obraza. Med poletom je trikrat jedel, in sicer posebno hrano v tubah, kot jih ponavadi uporabljamo za zobno pasto. Zaradi breztežnosti namreč noben predmet, ki ni pritrjen, ne ostane kjer je, temveč plava v prostoru. Po kosilu si je privoščil uro počitka, pa tudi kasneje je več ur spal, skupno 8. V svoji kabini je imel tudi toliko prostora, da je lahko telovadil in se tako nekoliko pregibal.

V znanstvenih krogih se pripominja, da je podvig kozmonavta Titova skoraj enak poletu, ki ga je izvršila 19. avgusta 1960 druga sovjetska vesoljska ladja, ki je imela na krovu piščki Strelko in Belko, in ki je prav tako 17-krat obkrožila našo Zemljo ter se vrnila nazaj.

Ameriški državni tajnik Dean Rusk je s tem v zvezi izjavil, da ga veseli, da se je Titov vrnil na Zemljo zdrav in živ, medtem ko je angleški zunanji minister lord Home izjavil: »Gre za veliko ustvaritev«.

Francoski tisk, radio in televizija dajejo ogromen poudarek vesoljskemu poletu majorja Titova, hkrati pa izražajo resno zaskrbljenost spričo političnih posledic, ki jih ta podvig utegne imeti v zvezi s sedanjim mednarodnim položajem. »Le Monde« zaključuje: »Ljudem, ki se dolgočasijo na svoji zemlji, se kaže perspektiva raziskovanja vesolja; toda preden bi dosegli te cilje, bi ljudje leta 1961 želeli jesti v zadostni meri, stanovati v dostojnih stanovanjih in končno organizirati na svojem lastnem planetu mirno življenje človeštva«.

Ameriški tisk poudarja velik pomen no-

vega ruskega kozmičnega podviga, vendar smatra, da ne prinaša nobene spremembe glede vprašanj človeštva na Zemlji: nevarnosti jedrskega uničenja in berlinske krize. »New York Herald Tribune« pa med drugim poudarja: »Če berlinske krize ne bo moč rešiti brez jedrskega orožja, bo vse izgubljeno. Kriza je tu na Zemlji, ne pa v vesolju, in rešiti jo je treba na Zemlji«.

Kdo bo prvi na Luni?

V krogih NASA (ameriška ustanova za raziskovanje vesolja) pripominjajo, da z novim sovjetskim podvigom še ni rešeno vprašanje poleta na Luno in da še ni moč reči, ali bodo prišli nanjo prej Rusi ali Američani. Ameriška raketa »Saturn«, ki bo izstrelila vesoljsko ladjo »Apolon« proti Luni, bo za 3,6 krat močnejša od sovjetske rakete, ki je izstrelila sovjetsko vesoljsko ladjo z majorjem Titovim. Predsednik Kennedy je nedavno podpisal zakon za nadaljnjo milijardo dolarjev izdatkov za »našrt Apolon«. Ameriška vesoljska ladja bo imela prostora za tri kozmonavte. Po tem načrtu bi se naj ameriški vesoljski potniki v letu 1967 ali 1968 izkrcali na našem satelitu. V istih krogih pripominjajo še, da bi po teh ameriških načrtih ne smeli biti Rusi prvi na Luni, ker so Rusi zanemarili pošiljanje »znanstvenih« satelitov, katerih naloga je zbirati podatke o žarjenju in kozmičnih žarkih, kar je neobhodno potrebno, da bi mogli poznati pogoje za polet na Luno.

Ali se bodo te napovedi uresničile in kako, bo pokazala šele bodočnost. Gotovo pa je, da se z naglimi koraki bliža čas, ko bo prvi človek položil nogo na Luno, zvesto nebesno spremljevalko naše Zemlje in da ta ne bo — Nemec. V naslednjih tednih namreč nameravajo v Zapadni Nemčiji izvesti prvi raketni poskus po naročilu »Instituta Max Plancka za raziskovanje višave«. Raketa bo sestavljena iz dveh stopenj ter bo poletela 50 do 60 km v zrak, nakar se bo kabina z instrumenti s padalom vrnila na Zemljo.

Napetost na Južnem Tirolskem

Položaj na Južnem Tirolskem se je znova zaostрил, ker je minuli ponedeljek bil po neznanih storilcih razstreljen neki stolp električnega daljnovoda v Stilsu pri Meranu. Istočasno pa je deželni glavar Južne Tirolske, dr. Silvius Magnago, predložil tri ovadbe proti italijanski policiji zaradi nasilnih metod pri zasliševanjih zaprtih Južnih Tirolcev. Pravijo, da bodo druge ovadbe še sledile.

V kratkem bo Južnotirolska ljudska stranka izdala uradno poročilo o razpravah razširjenega deželnega vodstva v zvezi s predlogi o avtonomiji, ki jih je stavil v imenu italijanske vlade notranji minister Scelba in tudi po mnenju nekaterih avstrijskih krogov predstavljajo nekaj več kot je Italija bila pripravljena nuditi doslej. Mnenja v Južnotirolski ljudski stranki so zelo deljena, ker manjšina vztraja na

svojem stališču, da je treba vsako »polovičarstvo« pri reševanju sedanjega južnotirolskega položaja odkloniti.

Hudo kri je — po pisanju avstrijskega tiska — vzbudila odredba vladnega komisarja v Trientu, Bianchija, po kateri je razobešanje belo-rdeče tirolske zastave dovoljeno samo ob istočasni izobesitvi italijanske državne zastave, ki pa mora biti na prvem mestu.

Generalni tajnik Južnotirolske stranke dr. Stanek, ki je bil pred tedni aretiran zaradi suma soudeležbe pri terorističnih dejanjih, ker so v njegovem avtomobilu našli enake letake, kot so bili raztrošeni v okolici po teroristih razstreljenih stavb, je bil obenem s sedmimi drugimi zaprtimi Južnotirolci (on sam je doma iz Sudetskega) prepeljan iz Briksena v zapore višjega deželnega sodišča v Bocnu.

- KRATKE VESTI -

Na dosmrtno ječo je bil obsojen sovjetski vohun Robert Sohlen v New Yorku, ki se je že za časa zadnje vojne ukvarjal z vohunjenjem v Združenih državah v prid Sovjetske zveze. Tudi njegov brat Jack se je pečal s podobnim poslom, za kar ga je ameriško sodišče nagradilo s sedemletno polno oskrbo — v ječi.

Krvna osveta še velja v Jordaniji, kjer je minuli ponedeljek sredi najbolj živahnih ulic v prestolnici Amman 27-letni Hazza Madžali, nečak pokojnega ministrskega predsednika, ki je postal žrtev atentata, ustrelil nekega Ibrahima Taherja, brata glavnega atentatorja. Strelca, ki se je hotel »izgubiti« v množici, je prijela policija. Preiskava je ugotovila, da ponedeljska žrtev krvne osvete, ki razširja odgovornost za dejanja enega člana družine na vse sorodnike — krive ali ne krive — pri atentatu na ministrskega predsednika sploh ni bil soudeležen.

Izgnan iz Sovjetske zveze je bil Rotho Kisch dopisnik časnika »Frankfurter Rundschau«. Izgon je bil utemeljen s tem, da je Kisch v svojih člankih »sistematično blatil sovjetsko politiko in njene vodilne osebnosti«. Po slovesni odpravi cenzure nad inozemskimi časnikarji, ki je bila po vsem svetu razglašena konec marca, kot korak k svobodi javnega mnenja, je to prvi primer izgnanega inozemskega časnikarja iz Sovjetske zveze in kaže, koliko je ta svoboda vredna v praksi.

Tatvino razstreliva so odkrili v nekem vojaškem skladišču pri Judenburgu, kjer je izginilo štiri in pol kilograma Trinitrolo-luota, trije plastični naboji, več serij razstrelilnih nabojev in 20 ročnih granat. Policija in orožniki so takoj uvedli strogo preiskavo, pa uzmovičev doslej še niso sledili.

Državni predsednik v Kazazah

Minuli torek je zvezni predsednik dr. Schärff nepričakovano obiskal gradbišče dravske elektrarne Kazaze ter se ondi zadržal dobro uro.

Visokega gosta, ki ga je spremljal deželni glavar g. Wedenig sta pozdravila oba vodilna predstavnika »Avstrijskih dravskih elektrarn«. Direktor dipl. ing. Werner mu je v prisotnosti krajevnih stavbnih voditeljev »Avstrijskih dravskih elektrarn« ter skupnosti gradbenih podjetij ARGE in obratnih svetnikov obrazložil tehnično stran naprav.

Direktor dipl. gospodarstvenik Kugler pa mu je poročal o gradbenih stroških ter finančnem položaju. Poudaril je, da bo mogla Družba praktično dokončati elektrarno z denarnimi sredstvi, ki so bila v načrtu predvidena, kljub med tem nastopivšim povišanju cen.

Ob koncu se je državni predsednik podal na jez in v strojnico, kjer je že v teku montaža turbine III, da se osebno prepriča o napredku del pri tej pretočni elektrarni, katere proizvodni stroški bodo med najnižjimi v Avstriji.

Vstopnina za Koroški velesajem

Za Koroški velesajem — Avstrijski lesni sejem 1961 veljajo naslednje cene vstopnic:

Dnevna stopnica za odrasle 10.— S, za mladino do 14. leta pa 3.— S.

Večerna vstopnica za odrasle 4.— S, za mladino 2.— S.

Velesajmska izkaznica s pravico za 6 vstopov 20.— S. Izkaznica za razstavljalce 20.— S.

Na vse vstopnice priznavajo Avstrijske zvezne železnice in poštna uprava 50 odst. popusta pri povratni vožnji na železnicah in poštinih avtobusih.

Politični teden

Po svetu . . .

Zbiranje sil na Vzhodu in Zahodu

Avgust, ponavadi mesec »kislih kumaric«, ko se zaradi vročine nič ne zgodi in si morajo prepoteti časnikarji izmišljevat »race«, to je fantastične novice, da napolnijo stolpce svojih časopisov, letos tega svojega slovesa ni upravičil. Senzacija, in sicer zgodovinskega pomena se dogajajo v teh dneh. Zopet je človek ruski major Titov, poletel v vseмирje, ondi prebil ves dan, sedemnajstkrat obkrožil našo zemljo in se zdrav spet vrnil, kot je bilo predvideno. Če se človeku v vsemirju vse v redu suče, pa tega za dogajanje na naši materi Zemlji ni moč reči.

Minuli teden je stal v znamenju dveh sestankov. V Moskvi so se sestali poglavarji satelitskih držav sovjetskega bloka ali takozvane »Varšavske obrambne zveze« (Sovjetske zveze, Poljske, Vzhodne Nemčije, Romunije, Madžarske in Albanije) ter v celoti — kot je bilo naročeno — potrdili politiko Hruščeva. Posvetovanja so bila dolga in tajna. Prisostvovali so jim vojaški strokovnjaki ter opazovalci »prijateljskih socialističnih držav« iz Azije. Zaključno poročilo izraža popolno podporo sovjetski zahtevi, da je treba do konca leta skleniti mirovno pogodbo z Nemčijo, če pa z zapadnimi silami ne bi bilo moč priti do sporazuma, pa bo »socialistični tabor« sam sklenil mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo ter spremenil Berlin v »svobodno mesto«. Tako si je Hruščev okrepil hrbet s tem posvetom svojih vdanih služabnikov od Sredozemskega pa do Severnega morja, še bolj pa z mogočnim dojemom vseмирskega podviga majorja Titova. Tako ojačen je Hruščev po televiziji v gromovitem govoru ponudil Zahodu pogajanja, v isti sapi pa je grózil z delno mobilizacijo. Združene države je obtožil, da se z novim povečanim proračunom pripravljajo na vojno, dočim Sovjetska zveza ne namerava povečati svojega vojnega proračuna, »ker sovjetska vojna oboroževalna industrija že itak zadosti proizvajala«. Ker grožnje Ameriki ne zaležejo, je sedaj pomolil svoje rakete, ki jih ima »v velikih količinah in najrazličnejših tehničnih oblikah«, pod nos ameriškim zaveznikom. Če bo izbruhnila tretja svetovna vojna, je dejal, ta spopad ne bo omejen na boj med obema glavnima velesilama, ampak bodo neizbežno vanj potegnjene tudi druge države. »Vsaka država, ki bi služila kot odskočna deska za napad na »socialistični tabor«, bo čutila polno uničevalno moč sovjetskega orožja«. Berlin pa ne sme postati »drugo Sarajevo«, je pristavil.

Trije zapadni zunanji ministri v Parizu

Istočasno so se v Parizu sestali zunanji ministri glavnih zapadnih sil, to je Združenih držav, Velike Britanije in Francije. V kolikor pa so njihova posvetovanja zadevala Berlin in Zahodno Nemčijo pa je bil pritegnjen k razgovoru zapadnonemški zunanji minister v. Brentano. Posvetovanja, za katera so bili predvideni štiri dnevi, so pa bila po dveh dneh zaključena, ker je bilo pod vtisom sovjetskih groženj zlahka doseženo soglasje. Bila so strogo tajna in ni o njih izšlo nobeno uradno poročilo.

Taktika zapadnih sil je v glavnem usmerjena na pridobitev časa in na pravočasno pripravo za jesen, ko se bo sedanja kriza predvidoma še bolj zaostrila. Vsekakor pa je odločno stališče Amerike že nekoliko ohladilo bojevitost Hruščeva, vendar ima leta kljub vsemu še zelo ugodne izhodiščne pogoje.

Kolikor je slišati, pripravljajo zapadne sile temeljito spremembo svojih vojaških sil ter povečano gospodarsko in politično sodelovanje.

Poostrena napetost zaradi Berlina je povzročila še bolj povečani pritok beguncev iz Vzhodne Nemčije. Od tisoč dnevno se je sedaj število beguncev dvignilo na dvatisoč dnevno. Poostrene kontrole, ki jih je uvedla vzhodnonemška vlada, niso nič zalegle. Povečan pritok beguncev pa poleg humanitarnih skrbi povzroča tudi Zapadni Nemčiji pa tudi ostalim zapadnim silam resne politične skrbi. Ako se bo ta beg nadaljeval, bo res napotil Vzhod, da nekaj ukrene zaradi Berlina. Po zadnjih poročilih je tudi opaziti naraščanje nezadovoljstva v Vzhodni Nemčiji, ki ga more

ena sama iskra zanetiti v splošni upor, kot se je to zgodilo leta 1953. Tak upor bi bil — po človeško gledano, danes še bolj brezupno podjetje, kot leta 1953, kajti sovjetske vojaške sile v Vzhodni Nemčiji so do zob oborožene in bi igranje — seveda v potokih krvi — zadušile sleherni upor. Za Zahod pa se pojavlja bolešno vprašanje, kaj narediti, ako zopet pride klic na pomoč, kot je prišel 1953 iz Vzhodne Nemčije in leta 1956 iz Madžarske. Švicarski dnevnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Pariza, da na Zahodu želijo vsi samo eno: da jim ne bi bilo nikdar treba sprejeti odločitve v tej zadevi. V senci te nevarnosti so bili pariški razgovori zunanjih ministrov. Vprašanja glede Bizerte, Laosa in drugih zadev so zaenkrat stopila v ozadje, čeprav niso nič izgubila na svoji prvotni resnosti.

Tunizija postaja po krvavih dogodkih v Bizerti nekako »kurje oko« Zapada, kajti obstaja nevarnost, da se predsednik Burgiba, doslej trden prijatelj Zapada, po razočaranju nad zapadnimi silami, ki so potegnile s Francozi obrne na Vzhod. Tunizijski minister je minuli teden bil v Moskvi, kjer je bil zelo prijazen sprejet. Hruščev je obljubil »sleherno pomoč, ki si jo Tunizija želi« in »radevolje« je sprejel povabilo na obisk v Tuniziji. Nadalje je obljubil, da bo sovjetska delegacija podprla Tunizijo pri zahtevi, da pride vprašanje Bizerte na dnevni red jesenskega zasedanja Združenih narodov. Tudi v Laosu so se »prijateljski sestanki« treh skreganih princev, ki imajo ondi politiko v zakupu, razbili.

Znak, da se položaj zaostruje je tudi v tem, da tako Vzhod kot Zahod izpolnjujeta stalež svojih divizij v Evropi na polno vojno moč.

Srednji blok Beograda

Med obema velikima blokoma pa poskušajo takozvane nevtalistične, bolj na levo nagibajoče se države iz Azije in Afrike

. . . in pri nas v Avstriji

Iztresenje prihaja počasi

Težave, v katere je zabredla avstrijska politika v zvezi z dogodki na Južnem Tirolskem, počasi navdajajo razgrete glave na Dunaju k nekoliko treznejšemu razmišljanju o tem, kar se je zgodilo in kar se utegne še zgoditi in kdo bo imel kaj od tega.

Zaradi terorističnih dejanj, ki so bila izvršena na Južnem Tirolskem ter zaradi suma, da nekatere niti za priprave k tem dejanjem vodijo v Avstrijo, je Avstrija izgubila mnogo prijateljev in simpatij v inozemstvu.

To je napotilo celo ugledno revijo »Die Furche«, da je prekinila svoj običajni molk k vprašanju dnevne politike. V uvodniku svoje zadnje številke imenuje dogodke zadnjih mesecev, ko je Južna Tirolska postala kamen spotike, ne le v zunanji, ampak tudi v notranji politiki, »dunajski večni vrtljak« ter se ob toliki »nesposobnosti« in »nerodnosti«, »bedastostih in podobnem«, čudi, da Avstrija sploh še obstoji. Tako pravi list: »K avstrijskim domišljavim predstavam spada tudi mnenje, da nas ima ves svet rad, da nas vsi ljudje razumejo, kot baje tudi mi razumemo vsakogar. Toda ti stega prijatelja Avstrije ni na svetu, ki bi mogel razumeti to, kar se je v poslednjih tednih dogajalo pri nas. Kdor tega ne verjame, naj poskusi kakemu Neavstrijcu razložiti zakaj je pri nas tako kot pač je. . .«

Bolezni, ki muči po mnenju te revije našo »Mater Avstrijo« je prav tisto, kar je veljalo za doslej najbolj posrečeno povojno avstrijsko iznajdbo, — koalicijo. Primerja jo slabi zakonski zvezi, ko oba zakonca zasledujeta vsak le svoje interese in samo na zunaj še čuvata videz skupnosti. Potem ko ugotovi, da je res dobrih zakonov sicer sila malo, pa pride do zaključka, da — ako bo šlo tako naprej — tak »zakon«, kot je naša koalicijska nima več pravice do obstanka. Vendar pa list svari pred razbitjem koalicije, kajti le to bi utegnulo postaviti v nevarnost vse pridobitve od leta 1945, ki jih seveda ni malo.

Uvodnik kaže zadrego, ki deloma izvira iz spoznanja res neprijetnih notranjih razmer med obema glavnima strankama, pa tudi ima svoje vzroke v zunanje-političnem položaju, ki Avstrijo, nevtralnemu državo med dvema orjaškima blokoma, med katerima se nasprotje vedno bolj zaostruje,

zbrati svojo skupino. Prihajajo do spoznanja, da je v skupnosti moč. Inicijativo za to zbiranje »tretje sile«, katere moč pa leži bolj na propagandno političnem področju, kot na vojaškem in gospodarskem, je podvzel maršal Tito na svojem letošnjem poletnem potovanju »po Jutrovem«. Takrat je na več krajih naletel na nekoliko bolj rezerviran sprejem, toda zaostritev mednarodne politike je dala njegovi zamisli neslutene nove razvojne možnosti. To je beograjska vlada izkoristila, da podvzame aktivnejšo delavnost v mednarodni politiki. Tudi nedavne spremembe v diplomatski službi kažejo, da posveča afriško-azijskemu prostoru večji pomen. Najboljši diplomati (vsi Slovenci) so bili tja poslani. Tako je Kveder poslanik v Indiji, Bebler v Indoneziji in Brilej v Egiptu.

Nekaj držav, ki jim ni bila všeč levičarska tendenca te »tretje skupine«, med njimi predvsem Indija, so se obotavljale priti na jesenski sestanek v Beograd. Zahtevale so vključitev tudi klasičnih evropskih nevtralnih držav kot Švice, Švedske in drugih. Te so pa raje nevtalne vsaka sama zase. Izven blokov in skupin. V zadnjih dneh pa je slišati, da Nehru vendarle pride v Beograd, kajti okrog 30 držav, katerih predstavniki se bodo zbrali v Beogradu, utegne vendarle postati pomembni faktor v mednarodni politiki.

Glavno vprašanje je, kam se bodo nagrnile. Po beograjskem sestanku se namreč Nehru namerava podati v Washington. Pozicija beograjske skupine je po »prijateljskem« obisku jugoslovanskega zunanjega ministra Popoviča v Moskvi še bolj nejasna kot prej. Kljub prijateljskemu zaključnemu poročilu v Moskvi pa izgleda, da so nekatera resna vprašanja med obema državama še nerešena. Potrdilo za to je tudi novi program sovjetske komunistične stranke, ki izrecno obsoja jugoslovanski »revizionizem« ter ga označuje kot resno nevarnost za enotnost »socialističnega tabora«. Vprašanje pa, ki najbolj zanima zapadne politike je, kako daleč bo šla Jugoslavija v svoji dosedanji podpori sovjetske politike glede Nemčije, ki postaja glavno ognjišče hladne vojne, ko na obeh straneh že rožljajo z »vročim« orožjem.

odsvetuje riskantne notranje in zunanje-politične poskuse. Ko bi pa bilo potreba podati recept za ozdravitev koalicije pa uvodničar »Furche« sam pride v zadrego.

Da pa strogi a pravni ukor »Furche« ni prodril skozi kosmata ušesa politikov, pa pričajo najnovejši dogodki v zvezi s proračunom. Čim je malo potihnilo razburjenje zaradi Južne Tirolske (pa tudi zaradi sitnosti v zvezi z vizumi za potovanja v Italijo, ki je marsikoga očitno bolj prizadelo, kot težave celotne južnotirolske manjšine), je zopet poslal aktualen spor zaradi proračuna. Novemu finančnemu ministru dr. Klausu je sicer uspelo sorazmerno zlahka priti na čisto s socialisti, ki so se omejili na obrambo že prej pridobljenih (že itak izdatnih) pravic, je naletel na težave v lastni stranki. To pa predvsem zaradi zahtev kmetov, ki so tudi topot ostali na cedilu koalicijskega kompromisa.

Kmetje nezadovoljni

Močna delegacija Bauernbunda se je zglasila pri ministru Klausu in zahteva večje subvencije za kmetijstvo. Ako minister ne bo segel v — državni žep in potegnil iz njega vsaj del od zahtevane poldruge milijarde šil., grozi Bauernbund celo z izstopom iz OeVP in ustanovitvijo lastne »zelenne stranke«. Ta bi z ozirom na število članstva Bauernbunda, (blizu pol milijona) utegnila pri bodočih volitvah dobiti okoli deset poslancev, kar bi pomenilo istočasno tolikšno izgubo za OeVP, kajti socialisti, ki sedaj kmečke zastopnike ne baš laskavo označujejo kot »agrarce« so že v tonu svojega poročanja nakazali, da bi pojavo take nove stranke sprejeli s simpatijo, ki je povsem razumljiva po izreku: »Sovražnik mojega sovražnika je moj prijatelj.«

Z grožnjami glede izstopa in ustanovitve lastne stranke za kmete skoroda gotovo ne bo nič. Bauernbund tudi nima namena začeti kako ostrejšo akcijo po vzoru francoskih kmetov in sicer iz dvojnih razlogov: avstrijski kmetje niso tako navdušeni za stavke kot francoski, po drugi strani pa tudi z ozirom na čas (smo pred žetvijo in spraviлом drugih kmetijskih pridelkov) ni misliti na to, da bi kmetje stavkali. Ko bo pa žetev mimo, bo pa glede proračuna že itak vse odločeno. Tako se dunajski večni vrtljak vrtil naprej. . .

SLOVENC

doma in po svetu

Kanadski Slovenci na Rožmanovem grobu

V nedeljo, 2. avgusta, so v Lemontu, na ameriških slovenskih Brezjah, obhajali 35-letnico kronanja lemonske Marije Pomagaj, ki je veren posnetek znamenite čudodelne brezjanske Marije na Gorenskem. Obrede je takrat po pooblastilu Sv. stolice opravil ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Letos je obemem s proslavo te obletnice bila ondi tudi poklonitev Slovencev iz Kanade na grobu velikega škofa Rožmana, ki po truda in žrtev polnem življenju ondi počiva pod plaščem nebeške Matere. Okrog 800 slovenskih rojakov, povečini mladih ljudi, ki so se po drugi svetovni vojni naselili v Kanadi, je pohitelo v Lemont, da se pokojnemu škofu zahvali za njegove številne obiske v Kanadi, ko je vsako leto prihajal v slovenske naselbine, pridigoval, spovedoval in bodril Slovence, raztresene po obširni državi.

Slovesnost je vodil č. p. Odilo, neutrudni voditelj romanj v Lemontu. V ognjevitem govoru je orisal življenje in delo našega velikega rojaka iz šmihela, ki je postal duhovni voditelj celotnega slovenskega naroda v najhujših časih ter je sam moral izpiti kupo trpljenja do dna. Tudi zanj velja izrek: »Ker je branil resnico, ljubil pravico, je moral umreti v izgnanstvu.« — Dočim njegovi posmrtni ostanki čakajo vstajenja v Lemontu, pa njegov duh živi med vernim slovenskim ljudstvom povsod, kar je mogočno kanadsko romanje nanovo dokazalo. Predstavniki mladinskih organizacij iz obeh slovenskih župnij v Torontu so zasidili lilijo na škofovem grobu, da tako izpričajo svojo živo predanost velikemu škofu in njegovim naukom. Med cerkvenimi obredi je ubrano prepeval zbor 70 pevcev in pevk pod taktirko g. E. Majheniča, na orglah pa je igral dr. Fišinger.

Uspeh slov. filmov na puljskem festivalu

Na jugoslovanskem filmskem festivalu, ki ga vsako leto prirejajo v slikoviti, starodavni rimski areni v Pulju, nekdanjem glavnem vojnem pristanišču avstro-ogrske monarhije, so letos slovenski filmi in filmski ustvarjalci dosegli zelo lep uspeh. Med 16 predvajanih filmov je komisija prisodila najvišje priznanje in sicer »Veliko zlato areno«, »Baladi o trobenti in oblaku« slovenske filmske družbe »Triglav« iz Ljubljane ter filmu »Vzkipelo je mesto« beograjske družbe »Avala«. Oba filma si delita poleg denarne nagrade tudi naslov »film leta«. Druga nagrada »Velika srebrna arena« je bila podeljena tudi slovenskemu filmu in sicer »Veseli« režiserja štiglica, ki ga je prav tako proizvedla družba »Triglav«. Prve nagrade za režiranje letos niso podelili, pač je komisija izrekla posebno priznanje, zvezano z denarno nagrado slovenskemu režiserju Boštjanu Hladniku; nagrado za najboljšo žensko vlogo si je pridobila igralka Duša Počkajeva, nagrado za najboljšo moško vlogo pa je prejel član slovenskega gledališča v Trstu Miha Baloh. Nagrado za najboljšo glasbeno spremljavo je prejel Slovenec Alojz Srebotnjak, pa tudi najboljši fotograf je bil Slovenec, Rudi Vavpotič. Filmski družbi »Triglav« je končno komisija izrekla posebno priznanje za njen letošnji celotni proizvodni program.

Razstava baročnega slikarstva v Ljubljani

V Narodni galeriji v Ljubljani je bila pred kratkim odprta razstava baročnega slikarstva na Slovenskem. Nad 100 oljnatih podob in 40 kipov priča, da je barok tudi v Sloveniji doživel bujni razcvet, podobno kot drugod po avstrijskih deželah, potem ko je bila minila turška nevarnost in so ljudje svobodneje zadihali ter zopet mogli nekoliko vedreje gledati na življenje. Posebnost ljubljanske razstave pa tvorijo knjižne zidaje iz baročne dobe, med njimi lep in zanimiv primerček del Marka Pohlina.

S tem je tudi slovenska umetnostna zgodovina izvedla nepotrebni inventar te umetnostne struje na Slovenskem, podobno kot se je to v zadnjih letih že zgodilo pri nas v Avstriji, kjer so ta prizadevanja dosegla svoj višek v razstavi baročnega umetnosti v samostanu Melk. Ljubljansko razstavo je obiskal tudi prireditelj razstave v Melku dr. R. Feuchtmüller z Dunaja, ki je ljubljanskim prirediteljem izrekel vse priznanje. Ljubljanska razstava vredno prikazuje slovensko mesto v baročni umetnosti. Zbudila je tudi živahno zanimanje med občinstvom, saj so v kratkem zabeležili 5000 obiskovalcev.

Slovenci so varčni

Kot je razvidno iz statistike o varčevanju v sosednji Jugoslaviji, so se bile hranilne vloge Jugoslovancev v zadnjih devetih letih povečale za 28-krat. Leta 1952 je znašala vsota vseh hranilnih vlog v vsej državi le 3,8 milijard dinarjev, konec letošnjega maja pa so dosegle že vsoto 107 milijard dinarjev. Pri tem pa je najbolj zanimiva ugotovitev, da prednjačijo v varčevanju prav Slovenci. Na enega Slovenca pride namreč za 13.000 din hranilne vloge, kar je skoraj dvakrat več kot v Makedoniji, ki je v varčevanju na drugem mestu v državi.

Habib Burgiba — voditelj Tunizije

Spor zaradi Bizerte, nekdanjega glavnega francoskega vojaškega oporišča v Severni Afriki, je obrnil mednarodno pozornost na to tunizijsko pristanišče, na Tunizijo samo in na njenega predsednika Habiba Burgibo.

O Habibu Burgibi je res moč reči, da je vse svoje življenje posvetil najvišjemu cilju svojega naroda, državni samostojnosti. Dobro tretjino svojega življenja je za ta cilj je naravnost žrtvoval, kajti prebil ga je po ječah, preganstvu in ilegali, pri čemer je poleg vsega trpel še pomanjkanje, bolezen in glad.

Bivanje v ječi je bilo že nekakšno družinsko izročilo, ko je Habib prišel na svet kot zadnji izmed sedmih otrok v Monastiru. Njegov ded in eden izmed stricov sta se bila namreč udeležila tunizijske vstaje leta 1864 in sta to plačala z dolgim zaporom.

Študent in upornik

Ni čuda torej, da je zaradi takšnega domačega okolja tudi mladega Burgibo kmalu zajela politika. Tisto, kar je o lastni deželi vedel, ni bilo posebno razveseljivo, razen dejstva, da je bila Tunizija od vseh francoskih severnoafriških posesti najbolj in najlaže dostopna za zahodne ideje. Pokvarjeni oblastniki, ki so pod pokroviteljstvom nič manj pokvarjenega beja uganjali najpristnejšo vzhodnjaško korupcijo ter pri tem neverjetno bogateli, so leta 1861 sprožili hudo finančno in politično krizo, kateri so napravili konec Francozi s svojim neposrednim posegom dvajset let pozneje. Za pretvezo jim je služilo bejevo rovarjenje v sosednjem Alžiru. Po pogodbi, podpisani 12. maja tega leta v Bardu, je Tunizija postala francoski protektorat.

Burgibu je skromna štipendija omogočila, da je šel v Pariz študirat pravo in narodno gospodarstvo. Duhovno oblikoval se je izključno v francoskem kulturnem ozračju ter se je leta 1925 tudi poročil s Francozinjo. Toda vzlic temu je v njem ostala živa zavest, da so Tunizijci poseben narod. V Parizu je začel pod socialistični vpliv, čeprav je Marksa zavračal. Živel pa je vsa pariška leta na moč socialistično — po večini v goli, mrzli sobi ter skoraj izključno ob kruhu in olivah.

Ko se je leta 1927 vrnil v Tunis, da bi začel kot odvetnik, še ni bil revolucionar. Toda na njem so se že kazale poteze bodočega ljudskega voditelja. Bil je hladen, toda navzlic temu poln navdiha, oblasten, toda s preprostimi ljudmi prijazen, in vedno malo igravec, kakor je to rado zlasti pri diktatorjih.

Tunizija se je bila med njegovo odsotnostjo dokaj spremenila. Njena prestolnica je bila postala sodobno in povsem evropsko mesto. Toda v Burgibu je vzbujalo vse večji odpor kričeče nasprotje med bleiskom evropskih četrti v Tunisu in med množično bedo v starem delu mesta, kjer so domačini bolj umirali kakor živeli.

Prvega marca leta 1934 je bil ustanovljen Neo-Destur, stranka mladih Tunizijcev, in Burgiba je postal njen prvi tajnik. Tedaj je bil star 31 let in s tem trenutkom se je začel njegov veliki boj, ki je trajal skoraj četrst stoletja.

Nemalo zasluge za začetek tega boja ima tedanji francoski glavni rezident Peyrouton, eden tistih »močnih mož«, ki stalno povzročajo zlo, ker znajo nepretrgoma netiti odpor proti sebi in proti stvari, katero predstavljajo. Peyrouton je septembra leta 1934 udaril po Deodesturcih, dal vodilne izmed njih zapreti in deportirati. Med njimi je bil seveda Burgiba, potem njegov brat Mohamed ter na moč častihlepni in odločni Salah ben Jussef, danes najhujši sovražnik Burgibe in njegove politike. Vsi so pod stražo Tujske legije živeli dve leti prav pasje življenje v vasi Borž Leboeuf na robu Sahare, kjer so skoraj vsi tudi zboleli.

Aprila leta 1936, natanko dvajset let pred končnim zmagošlavjem, se je Burgiba, ki je večino tega preganstva prebil kot kuhar svoje skupine, lahko vrnil v Tunis. Ni treba poudarjati, da je bil zdaj že pravi upornik in glede svojih ciljev še odločnejši ko prej. Poleg tega je postal vzgled in malik tunizijski mladini. Njegovo delovanje je bilo tako obsežno in nevarno, da so ga leta 1938, spet v njegovem usodnem mesecu aprilu, znova zaprli. Tokrat je ostal oropan svobode dolgih pet let ter se je smel spet prikazati v Tunisu šele aprila leta 1943. Ko so leta 1945 v Kairu ustanovili Arabsko ligo ter je Burgiba stopil v zvezo z njo, je moral še enkrat iz domovine; zdaj prostovoljno in za štiri leta, a obdan s sojem »najvišjega borca za svobodo«.

Voditelj ljudstva

Njegovi poglavitni nasprotniki so zdaj postali imoviti francoski naseljenci v Tuniziji, ki so začeli napenjati vse sile in uporabljati vsa sredstva, da bi preprečili kakršno koli socialno ter politično preobnovo, za katere je bila dežela več ko zrela. Za te trdoglavo zaslepljene ljudi Burgiba in njegovi niso bili stranka, s katero bi se veljalo pogajati, ker ima za sabo večino ljudstva, marveč uporniki. Naseljence je brezpogojno podpiralo neverjetno število francoskega uradništva, ki se je začelo bati za svoje stolčke in koristi, če bi v Tuniziji dobili več besede domačini.

V glavnem zaradi neodjenljivosti teh ljudi je boj za osvoboditev Tunizije prišel leta 1951 v oboroženo obdobje. Francija je tedaj poslala v deželo spet novega »močnega« moža, glavnega rezidenta De Haute-cloquea, ki je začel na prizadevanja domačega prebivalstva odgovarjati s terorjem.

Teror je rodil teror, Burgibo so spet zaprli in ga še enkrat deportirali kot vodjo »peščice agitatorjev«.

Toda ta »peščica« je morala biti precej številna, zakaj marca 1954 je v Tuniziji izbruhnila prava revolucija. Tridesetega julija se je tedanji predsednik pariške vlade Mendes-France odločil za korak, ki naj bi po njegovem vzel sapo upornikom ter jim izbil orožje iz rok. Na lepem je priletel v Tunis ter podelil deželi notranjo avtonomijo, kar mu je prineslo padec, tako da je pogajanja za izvedbo tega sklepa vodil njegov naslednik Edgar Faure.

Tedaj so nastopile nove težave, ki jih je povzročil Burgibov tekmeec Ben Jussef. Burgiba, ki je bil še vedno v preganstvu v Franciji, je bil voljan pogajati se s Francozi, ker je hotel svobodo doseči po mirni poti. Notranja avtonomija naj bi bila samo prvi korak do popolne neodvisnosti, do katere naj bi Tunizija prišla postopno in brez hujših pretresov. Ben Jussef pa s tem ni bil zadovoljen, češ da Francozom ne gre zaupati, ter se je zavzemal za nadaljevanje oboroženega boja. Faure je uvidel, da je Burgiba edini človek, s katerim se velja pogajati ter je preklical odlok o njegovi deportaciji. Burgiba se je 31. maja lani vrnil v Tunis, kjer ga je radujoče se ljudstvo zmagošlavno sprejelo.

Ben Jussef je zdaj prevzel vlogo voditelja oborožene vstaje za popolno osvoboditev Tunizije. Med njim in Burgibo, ki sta oba na moč častihlepna človeka, se je začel trd boj za oblast. Burgiba je zmagal tudi v njem.

Osmega oktobra lani je bil Ben Jussef izključen iz Neo-Desturja. Tega poraza ni čakal doma, marveč je bil že prej prostovoljno odšel v izgnanstvo v Kairo. Dvajse-

tega marca letos so v Parizu podpisali dogovor, v katerem Francija priznava Tuniziji »neodvisnost v medsebojni odvisnosti«. Prve svobodne volitve, ki so jih razpisali takoj nato, so dale prav Burgibi in njegovi zmerni politiki in sicer v stoodstotni ter triumfalni obliki. Habib Burgiba je postal najprej ministrski predsednik, nato pa državni predsednik. Tunizijsko ljudstvo ga pa časti kot »očeta domovine«.

Kako so nastale kavarne

Ali ste morda že kdaj vprašali o zgodovini kavarn? Saj imajo tudi ta gostinska podjetja zgodovinsko preteklost. Kako neki ne, če obstajajo že nad 300 let!

Prva kavarna je namreč leta 1652 pričela obratovati v Londonu. Poslušajte, kako je prišlo do njene ustanovitve.

Trgovec Mr. Daniel Edwards je iz Smirne prinesel kavna zrna. Ker mu je iz njih pripravljena pijača zelo ugajala, je naročil svojemu grškemu služabniku, naj mu jo skuha vsak dan za zajtrk.

Za to pijačo so zvedeli tudi trgovčevi prijatelji in zato so ga pridno obiskovali. Edwards je spoznal, da se bo dalo s to dobrino tudi zaslužiti. Zaradi tega je leta 1652 odprl obrat, v katerem je njegov služabnik Pasqua Rosee kuhal in prodajal rjavo pijačo.

Kmalu se je glas o odlikah kave razširil po vsej Evropi. V raznih mestih so pričele nastajati kavarne, z njimi stalna omizja.

Prva dunajska kavarna je odprla vrata leta 1683, šest let kasneje pa je pričela v Londonu obratovati druga kavarna. V Berlinu pa se je prva pojavila šele leta 1721.

KLAGENFURT, BAHNHOFSTRASSE 6

Besuchen Sie unsere Vorführungen auf der Kärntner Messe

- ▶ Deutsche Kleinwerkstatt Multitool Halle XII
- ▶ EMCO-UNIMAT und MAXIMAT-Drehbank Halle XII
- ▶ Ölöfen - Kamine - Dauerbrandöfen Halle IV
- ▶ Propangas-, Elektro-, Kohleherde Halle IV

FRAN ERJAVEC:

322

KOROŠKI SLOVENC

(III. del)

Taki nemški federaciji je stal na čelu poseben državni zbor s sedežem v Frankfurtu. V njem so imele večje države po 4 zastopnike, male pa po 1 (skupno vse 58), predsedovala mu je pa Avstrija, toda vsi važnejši sklepi, zadevajoči skupnost, so mogli biti sprejeti le soglasno. Člani tega državnega zbora so pa predstavljali le svoje vladarje, ne pa tvorili kak narodni parlament, ki bi celó mogel zahtevati skupno ustavo in v katerem bi Avstrija nikoli ne mogla ohraniti vodstva. Ker se je prav tiste dni vrnil Napoleon z Elbe, so se prestrašeni vladarji hitro spomnili zopet svojih narodov in so v členu 13 tega nemškega »zveznega akta« celó določili, da bodo imele »vse zvezne države svoje deželne ustave«, glede katerih »se si pa vendarle pridržali vsi vladarji popolnoma proste roke«. Taka nemška zveza se je mogla pokazati šele v bodočnosti, vendar je bila njena ustvaritev vključena tudi v zaključni akt dunajskega kongresa.

Enako je kongresni zaključni akt vseboval tudi ustanovitve »švicarske konfederacije«. Po dolgih prerokanjih med konservativci in naprednjaki je prišlo jeseni l. 1814 s posredovanjem velesil vendarle do sporazuma med 22 kantoni, da so se združili v tako zvano federacijo, vsak pa je še nadalje ohranil velik del svoje suverenosti. Kongres je proglasil tudi »večno nevtralnost« te federacije.

Odlokom velesil so se morale vse male države kratko in malo ukloniti. Končno je bilo kongresnim zaključnim aktom priključenih še več drugih pogodb med posameznimi državami, kakor avstrijsko-ruska pogodba o ureditvi poljskih pokrajin, pogodba glede Krakova, izjava glede trgovine s sužnji itd.

Z dunajskim kongresom je dobila močno spremenjeno lice tudi habsburška monarhija. Ona se je odrekla svojim preoddaljenim ozemljem v Belgiji in v Porenju, ohranila navzlic bavarskim protestom Salzburgsko in pridobila Lombardsko-beneško kraljestvo, a drugi Habsburžani so zasedli prestole v Parmi, Módeni in Toskani, nekaj ozemelj je pa ugrabila Avstrija še cerkveni državi. S tem naj bi si zagotovila v Italiji tisto hegemonijo, ki jo je bila izgubila v Nemčiji. Nekateri italijanski domoljubi so sicer že tedaj sanjali o nekaki federativni Italiji, toda cesar Franc I. jih je mrzlo zavrnil: »Vi dobro veste, da so si moje zmagovite armade podvrgle Italijo in o kakih ustavah ali neodvisnosti ne more biti govora!« Prvotni Metternichov načrt je bil pa vendarle tak, da bi se tudi Italija po nemškem zgledu združila v nekako zvezo, seveda pod nadoblastjo Avstrije, čemur se je pa odločno uprl papežev zastopnik kardinal Consalvi. Tako je torej ostala Italija še nadalje razdeljena na 11 suverenih držav, katerim so vladali deloma Habsburžani in Bourbonci, deloma pa domači vladarji.

Glavni teritorialni zaključki kongresa so bili torej naslednji:

1. Vzpostavitev Bourboncev v Franciji z mejami iz l. 1792, a s priklopitvijo dotlej papeževega Avignona.
2. Pruska aneksija polovice Saksonske ter porenskih provinc Köln in Trier.
3. Bavarska aneksija porenskega Palatinata.
4. Združitev Belgije in Holandije v skupno državo Nizozemsko.
5. Združitev Švedske in Norveške (ta je bila odvzeta Danski) pod švedsko krono.
6. Ruska aneksija velikega dela Poljske, Finske (ta je bila odvzeta Švedski), moldavije in Besarabije.
7. Danska aneksija tistega dela Pomeranije, ki je še ostal švedski.

8. Angleška aneksija Malte, Helgolanda, holandske kolonije Cejlon, španske kolonije Trinidad in francoske kolonije Sv. Lucija ter protektorat nad Jonskimi otoki.

9. Avstrijska aneksija Benečije in Lombardije, združenih v Lombardsko - Beneško kraljestvo, ter pravica vzdrževati avstrijske garnizije v Ferrari in Comacchio; od tod je potem Avstrija vojaško nadzorovala vso cerkveno državo.

10. Ustvaritev švicarske konfederacije in proglašenje njene nevtralnosti.

11. Proglašenje Krakova, zadnjega, kar je še ostalo od nekdanjega poljskega kraljestva, za »večno svobodno, neodvisno in strogo nevtralnno« ozemlje.

12. Vzpostavitev bourbonske dinastije v Španiji in Braganca na Portugalskem.

Odločujoči činitelji dunajskega kongresa so bili prepričani, da so izvršili koristno in trajno delo. Z vzpostavitvijo evropskega ravnotežja so upali ohraniti dolgotrajni mir na zunaj, a razen tega so bili prepričani, da bodo z zadušitvijo revolucionarnega duha in vzpostavitvijo monarhične zakonitosti zagotovili povsod tudi notranji mir in spoštovanje državne oblasti, kar vse naj bi prineslo pravo srečo njihovim podložnikom. V slednjem stremljenju so jih podpirali tudi mnogi tedanji pisatelji in publicisti (Burke, J. de Maistre, Goerres, Fichte, Genz i. dr.), ki so se že dlje časa vneto borili proti idejam francoske revolucije in hoteli vzpostaviti celo »zakonito znanost« (zlasti politično, kakor n. pr. Haller). Tako je ravno izobraženstvo, ki je korakalo v XVIII. stol. na čelu prosvetljenke naprednosti, sedaj v znatni meri prešlo v konservativni tabor. Skoro v vseh evropskih vodilnih mestih je vnovič zavladal vladarski absolutizem, oprt na plemstvo.

(Dalje prihodnjici)

SMARTEN PRI ŽELINJAH (Smrt vzglednega očeta)

Dne 14. julija je obiskala našo mirno vas bela žena in upihnila luč življenja Česmilovčevemu očetu, Jakobu Lobniku, ki je dosegel 78 let starosti. Ostal je do smrti zvest Bogu in narodu in rad prebiral naše liste in Mohorjeve knjige. Pokojni je bil brat č. s. Severine v St. Rupertu pri Velikovcu, ki je učila na stotine deklet kuharske umetnosti na tamkajšnji gospodinjiski šoli in sedaj v miru uživa svoj zasluženi pokoj. Nadalje je bil pokojni tudi očim bratu Modestu, mlinarju na meniškem mlinu v St. Pavlu, kateremu je vedno očetovsko nadomeščal pravega očeta. Kako je bil rajni priljubljen, je pokazal pogreb v nedeljo, dne 16. avg. Kljub slabemu vremenu je sprem-

Pri nas na Koroškem

ljalo ogromno ljudi pokojnega na idilično ležeče pokopališče v Smartnu. Pogrebne obrede je opravil domači g. župnik Franc Katnik, po sv. maši zadušnici pa se je v ganljivih besedah poslovil od njega menih p. Beda iz St. Pavla. Rajnemu očetu želimo večni mir, sorodnikom pa izražamo naše iskreno sožalje!

Župnik Ignacij Muri — 70-letnik

Kdo na Koroškem ne pozna Djekš? Saj so že od nekdaj bile znane kot »najbolj sončna gorska vas« in kot ena najviše ležečih far na Koroškem. Še pred nedavnim so bile kakor svet zase, težko dostopne, toda napredujoča tehnika je v novejšem času tudi ta prelepi planinski kraj odprla širšemu svetu. Dandanes so naše Djekše zaslovene že preko meje koroške dežele in leto za letom prihaja tja vedno večje število obiskovalcev iz domovine in iz tujine.

V tej gorski fari pastiruje od l. 1945 naprej preč. g. župnik Ignacij Muri, ki bo dne 11. avgusta dopolnil 70. leto svojega življenja. Človek bi se vprašal, kaj je tega dobrega duhovnega gospoda, ki je svoja najboljša leta prebil večinoma v dolinskih farah, kot v Pliberku, v Ločah ob Baškem jezeru, v Bilčovsu, najdalje pa, čez 20 let, v idiličnem Šmiklavžu na Gorencah, napolnilo, da se je na stare dni umaknil v to gorsko faro? Ni težko uganiti; kot sin planin, rojen na Jezerskem, kjer je tudi preživel svojo mladost, je nosil v svojem srcu vedno hrepenenje po planinskem svetu, zato ni čuda, da se je po 30-letnem potovanju po dolinah odločil: Nazaj v planinski raj!

Na Djekšah torej pase že 16. leto izročeno mu čredo, jo uči in vodi z govornjo in tiskano besedo; neprestano se posebno trudi za širjenje dobrega branja med svojim ljudstvom, da bi mu razširil obzornje in vzgojil v trdne značaje. Tukaj moli, dela in se žrtvuje duševno, telesno in denarno za svoje farane. Vsa sredstva poskuša, samo da bi jih duhovno in moralno dvignil. Brezmejno zaupanje ima v mogoč-

no priprošnjo Matere božje, zato pridno goji od naše lurske in fatimske Gospe tako zelo priporočamo molitev sv. rožnega venca. To zaupanje ga je gnalo že ponovno v Lurd, da bi tam na tem svetem kraju še iskreneje priporočil mogočni nebeški Priprošnjici vse velike zadeve svoje fare in naše ožje domovine. Pri tej priložnosti je pokazal, kako zelo mu je pri srcu njegova fara: skoraj vsaki družini je poslal od tam karto s pristrčnimi pozdravi. Posebno ljubezen posveča bolnikom, rad jih obiskuje, tolaži in jim nudi tudi dejansko pomoč, jim poskrbi primerna zdravila, včasih z velikimi žrtvami.

Posebno veliko skrb posveča, kakor že na prejšnjih farah, tudi tukaj mladini. Nadarjene mladeniče izbere in jim omogoča študiranje, da bi našemu ljudstvu preskrbel duhovnih vodnikov. Kar mu je dobra krščanska mati vsadila v mlado srce, ljubezen do Boga in do bližnjega, pa tudi ljubezen do lastnega ljudstva in do maternice besede, to mu je bilo in ostalo sveto, ker je naravno dobro in zato tudi Bogu po volji; to zvesto čuva sam v sebi in skuša tudi svojemu ljudstvu ohraniti ter rešiti skozi vse zmote in zmede našega časa za mladi rod. To je seveda zelo težavno delo, ker viharji dogodki zadnjih desetletij žalibog niso šli brez posledic mimo duš našega uboega ljudstva.

Dobremu, gorečemu duhovnemu pastirju našega ljudstva, velikemu prijatelju našega lista in krščanskega tiska sploh, gostoljubnemu gospodu, želimo ob 70-letnici življenja še veliko let zdravja in plodovitega delovanja na ljubljenih sončnih Djekšah.

Srebrna maša patra Jakoba

Iz daljne Francije je prihitel pater Jakob Vučina na Koroško, da tukaj v krogu svojih znancev in prijateljev slavi svoj srebrnomašniški jubilej. Saj mu je Koroška postala druga domovina, ki jo je pred dobrim letom s težkim srcem zapustil in šel oznanjat božjo besedo med slovenske izseljence v južno Francijo. Svoj bogat delokrog je našel v mestu Nici, kjer je prav tako že mnogo dobrega storil med raztresenimi in zapuščenimi izseljenci.

Pri dobrohotnem gospodu dekanu na Žihpoljah je pater Jakob opravil svoj jubilej na nedeljo 6. avgusta. V spremstvu svojega predstojnika iz Nice in še drugih izseljeniških in domačih duhovnikov je prišel na Žihpolje, da ob Marijinem oltarju opravi srebrnomašno daritev v zahvalo Materi božji, ko ga je njegova življenjska pot vendar vodila skozi tako nevarne čase. Trinajst duhovnikov mu je ob tem jubi-

leju stalo ob strani; poleg teh pa so na Žihpolje prišli tudi skoro vsi tretjeredniki iz cele Koroške. Saj so prav tretjeredniki bili najbolj veseli prihoda svojega nekdanjega nadvse skrbnega in gorečega voditelja.

Zvonovi so slovesno naznanjali in vabili ljudstvo k slovesnosti, ki se je začela ob pol deseti uri. Vse jutro je pater spovedoval predvsem tretjerednike, ki so želeli še enkrat opraviti sveto spoved pri svojem ljubljenem voditelju. Ko je prišla procesija z redovniki, duhovniki, šolskimi sestrami in tretjeredniki iz župnišča k cerkvi, je tamkaj najprej lepo pozdravil gospoda patra-srebrnomašnika mali Petček, katerega je pater pred leti tudi krstil. Tudi deklica je z deklamacijo pozdravila gospoda patra in mu izročila šopek nageljnov in rožmarina. Pa tudi zastopniki tretjega reda so z vso prisrčnostjo izrekli dobrodošlico gospo-

du patru Jakobu in izrazili željo, kako bi bili srečni, če bi se vrnil mednje, ko so po njegovem odhodu brez pravega rednega voditelja. V znamenje svoje hvaležnosti in veselja ob tem njegovem jubileju so mu poklonili tudi lep kelih.

Med slovesno asistirano sveto mašo je pomnožen zbor ubrano prepeval, nad čemer se je posebno pohvalno izrazil francoski pater, ki je spremljal patra Jakoba. Isti pater in predstojnik patra Jakoba je v nagovoru v francoščini pohvalno govoril o delovanju patra Jakoba v Franciji, obenem pa tudi izpovedal svoje navdušenje nad koroškimi kraji in koroškimi verniki. Te besede je v slovenščino prevedel gospod Čretnik, izseljenski duhovnik in vodja slovenske misije v Parizu; povedal je pa tudi še nekaj misli o poslanstvu duhovnika v tujini, kjer z izseljenci trpi, se bori s tujino in čuva sveta izročila domovine, med katerimi je prva: zvestoba Bogu in domovini. Tudi gospod dekan so v imenu fare in koroške duhovščine pozdravili patra Jakoba in mu izrekli voščila, da bi v neskaljeni sreči obhajal ta svoj jubilej med svojimi ljubimi verniki in duhovniki tu na Koroškem, ki mu naj vsaj nekoliko nadomestuje zgubljeno domovino. Pri sv. maši sta gospodu jubilantu asistirala dr. Šegula iz Rima in pa gospod župnik iz Šmarjete v Rožu. Posebno pa je bilo ganljivo, ko so skoro vsi verniki v cerkvi pristopili k sv. obhajilu in se tako združili s srebrnomašnikom v najsvetejši daritvi.

Po sveti maši pa ni bilo konca pozdravljanja; saj je vsak hotel osebno pozdraviti in spregovoriti nekaj besed s prijaznim patrom, ki je znal vedno s tako ljubeznijo razumeti vsakega in ga potolažiti v težavah.

V župnišču pa so gospod dekan* pripravili gospodu patru in njegovim gostom kosilo, pri katerem zopet ni manjkalo nagovorov, veselega razpoloženja in slovenske pesmi. Tako se je nekoliko oddolžila Ko-

Dekleta, gremo na Sedlce!

Sonce nam blizu bo, blizu nebo — skoraj z roko ga objameš lahkó.

V nedeljo 20. avgusta 1961 je običajni letni izlet bivših gojenk naših gospodinjiskih šol č. č. šolskih sester iz St. Jakoba in St. Ruperta k Materi božji na visoke Sedlce.

Ker je isti dan na Sedlcih »pranganje« bo sv. maša za dekleta po pranganju (okrog 10h) Pripravlja se tudi lepa igra z nabožno vsebino, ki bo takoj po sv. maši pred cerkvico.

Tiste, ki morejo, naj se poslužijo privatnega vozila, sicer je pa sledeča možnost:

Prevoznik Sienčnik bo vozil:

iz Šmihela ob 7. uri
iz Globasnice ob 7.15
iz Dobrle vesi ob 7.30

Iz Celovca pelje poštni omnibus ob 7.10 h izpred kolodvora do gostilne Trkl pod Sedlcami. Tudi nazaj je dobra zveza z poštним avtobusom, da ste do večernih vlakov lahko že v Celovcu.

Na veselo svidenje kliče odbor

»Zveze absolventk«.

CELOVEC

(Celodnevno čiščenje)

Ne pozabimo letos na celodnevno čiščenje slovenske verske družine v Celovcu, ki bo 11. avgusta od 7 h zjutraj do 7 h zvečer v provincialni kapeli Viktringer Ring 19. Dopoldne vsako uro sv. maša. Večerna sv. maša ob 7 h zvečer!

Kmetijska šola v Tinjah

bo v začetku novembra 1961 začela s poukom, ki traja do konca marca 1962.

Starše prosimo, da dobro premislijo, kam bodo poslali sina, da si pridobi gospodarsko izobrazbo. V Tinjah si pridobi, če hoče, poleg gospodarske izobrazbe še umsko-srčno izobrazbo.

Ti fant pa, ne zamudi zadnje prilike, da si pridobiš še najnujnejše znanje za življenje!

Prijavo ali pa vprašanja naslovite na:

B. Bildungshof, Tainach.

Vodstvo Kmetijske šole v Tinjah

roška svojemu prijatelju — patru Jakobu — ob njegovi 25-letnici duhovništva. Ko se bo čez par dni zopet vrnil v Francijo, mu še enkrat želimo mnogo uspeha in blagoslova pri težkem delu med slovenskimi izseljenci.

SELE

(Živalno gradbeno gibanje)

Minile so slovesnosti nove in zlate maše. Zdaj smo se zopet lotili nove cerkve. Urejen je že odtok vode, v teku je inštalacija za elektriko, sanitarne naprave in centralno kurjavo. Tudi zidarji nadaljujejo svoje delo.

Na Kobli si v bližini rojstne hiše gradi

lastni dom cestni delavec Jožef Oraže, pd. Hajnzičev. Na vasi pa je Ludovik Užnik, pd. Pajnar, lastnik električne centrale, razkril hišo, da jo nadzida in tako pridobi pod novo streho več stanovanjskih prostorov.

Popolnoma pa je dogotovil svoj novi dom delovodja v ljubeljskem predoru Tomej Mak, pd. Mačnik, tam na sončnem bregu. Pomagal mu je pri tem njegov tast, cestar Jožef Piskernik, in se potem priselil k njemu v novi dom.

Kdor je priden, varčen in denar prav obrne, se lahko veseli, ko prebiva v lastni kajžici.

Živalska razstava Prechtl v veseličnem parku

V veseličnem parku velesajma kaže PRECHTL številne eksotične živali. Med njimi so levi, bi-voli, opice in podobno. To ni cirkus — hvala Bogu, kajti teh smo že v zadnjem času itak imeli

dovolj. Razstava živali je vselej nekaj prijetnega za otroke in zanimivega tudi za odrasle.

Podjetje ima tudi zelo moderni avtodrom, ki je posebno priljubljen pri mladini.

Dekliški internat v Velikovcu

Šolske sestre v St. Rupertu pri Velikovcu bodo v hiši slovenske gospodinjiske šole uredile tudi internat za dijakinje glavne šole ter z letošnjim šolskim letom sprejele razen gojenk za gospodinjisko šolo tudi dijakinje glavne šole na stanovanje in hrano. Celomesečna oskrbnina zanje bo od 350—400 šil.

Ta korak č. č. šolskih sester bo gotovo mnoge starše rešil skrbi, komu zapati svojega dekliča!

AVTODROM

brez konkurence: 20 avtomobilov z gumijastimi

odbijači. — Največja varnost tudi za male otroke.

PRECHTL

Koroški velesajem

veselični prostor

ŽIVALSKA RAZSTAVA

Atrakcije: Orjaški slon Jonny, ki igra harmoniko in trobento ter še 84 drugih, še nikdar razstavljenih živali.

Iz filmskega sveta:

Marija o filmu

Sama je napovedala: »Odslej me bodo blagorivali vsi rodovi...«; toda tudi na vse načine in z vsemi sredstvi veren človek svoji nebeški Materi poje hvalo. Najmočnejše sredstvo, da svet komu izkaže slavo, je danes gotovo film; zato ni nič posebnega, če se verni svet pri širjenju božje časti poslužuje tudi te moderne iznajdbe.

V teh dneh praznujemo praznik Marijinega zmagoslavja, ko je kot kraljica bila v nebesa vzeta. To največjo izmed žena niso častila skozi vekove le pobožna srca preprostih, marveč tudi največjih umetnikov v vseh časih. Zato ima Marija vzvišeno mesto v pesnitvah, slikarstvu, v novejšem času pa je tudi filmska umetnost posvetila Mariji mnogo lepih del, v katerih ima prav Ona časno mesto.

Bilo je kmalu po rojstvu filma — pred 60 leti —, ko je Luis Lumier prišel na misel, da je filmal v Horitzu na Češkem Kristusovo trpljenje po vzgledu Oberammergau. Ta film je bil tako dobro sprejet, da so ga posneli tudi v Angliji, USA in Franciji. Leto pozneje je Luis Lumier pripravil scenarij za drugi film o Kristusovem življenju in smrti, kjer igra Marija v več scenah važnejšo vlogo.

To so bili prvi poskusi prikazati širši publiki na filmskem platnu podobo Kristusa in Marije. Pri takem delu je največje združiti »nebo z zemljo«, to je na primer prikazati Marijo ne samo kot mater Kristusovo, ampak tudi kot mater božjo in našo. Delo mora biti tako dovršeno, da tudi nevnen gledalec z dobro voljo čuti, da se pred njim dogaja nekaj, kar posega med nas iz onostranstva.

Te težave premostijo v filmu navadno tako, da osebe (n. pr. Kristusa, Marijo) čim manj vidimo in slišimo z glasom nekoga tretjega (kot pri Don Kamilu). Čim večji je ideal oziroma svetost, tem bolj je za nas nedosegljiva in zato tako težka za snemanje.

Vsem tem filmom je dala podlago zgolj zgodovina, ki ne more teh osebnosti, ki segajo v neskončnost, vtisniti v zgodovinski okvir. Zato je filmska umetnost poiskala druga sredstva za svoje popolnejše izražanje: umetnost.

Vsako stoletje je polno del, ki nam prikazujejo v svoji veri in umetnosti ter s stikom z večnostjo Jezusa in Marijo. Nekaj francoskih in italijanskih filmov (La Vie du Crist, Vita di Maria etc.) se je poslužilo slikarske in kiparske umetnosti, da so pokazali čim popolnejšo sliko Jezusa in Marije.

Nekateri so šli še dalje in so prikazali v filmu Marijo le po posameznih umetnikih kot »Le Madonne di Raffaello«. Tu nam film kaže, kako so posamezniki svoje dobe dojeli Marijo. Tukaj je filmska umetnost v službi slikarske umetnosti.

Naše stoletje pa pozna še nove motive za predstavljanje Marije v filmu; to so njena prikazovanja v Lurdu in Fatimi. Tako smo po vojni dobili dober film o Mariji iz Lurda, ki je prirejen po znani Werfelovi knjigi »Bernardkina pesem«. Dogajanja v Fatimi pa dovršeno prikazuje film »Gospa iz Fatime«. Pa še mnogo drugih filmov je, kjer je Marija prikazana lepo in tako more biti gledalcem dobre vere v vzpodbudo in duhovno rast.

Učinki

Mala letala, ki jih je moč napihnuti, so zadnja novost ameriške vojne mornarice. Cel trup kot tudi krila in krmarske ploskve so iz materiala, ki ga lahko zložijo v gube. Šestava materiala je seveda tujina. Iz kovine je le motor, in sicer je to lahek motor iz aluminija. »Letalce«, kot ga imenujejo, tehtata 99 kilogramov, nosi pa lahko 200 kilogramov. Dvocilindrski motor ima 42 konjskih moči in da letalu hitrost 130 km na uro. Letalo lahko leti 600 km daleč.

Letalo ki ga napihneš, so izdelali za primere, ko morajo letalci pristati za sovražno črto. S tem pomožnim letalom se bodo lahko vrnili po zraku nazaj. Zloženo letalo z motorjem in bencinom bo odvrгло rešilno letalo s padalom. Letalo se napihne z delovanjem motorja in potrebuje le 75 metrov ravnine.

Na tehnični fakulteti Kalifornijske univerze so napravili zelo zanimiv poizkus, ki so mu naredili ime »sonce v steklenici«. S tem »soncem v steklenici« bodo po izjavi strokovnjakov lahko dosegli nove frekvence, ki bodo omogočile izdelovanje miniaturnih prenosnih radijskih postaj v velikosti zapestne ure.

B. V.:

Rešen!

Druga vojna je prinesla tudi nove izraze, med njimi strašno besedo: koncentracijsko taborišče... Človeka stresa mrz, ko mu v uho udari to ime. Tisoči so preživljali za bodočo žico strašne ure mučenja, lakote in žeje, ter se končno kot živi okostnjaki vlekli v smrt. Preživlele priče vedo pripovedovati spomine, da se človeku ježijo lasje na glavi. Vedo pa tudi zgodbe žive vere in izredne božje in Marijine pomoči. Eno teh zgodb sem slišal iz ust moža, ki je v koncentracijskem taborišču čakal nasilne smrti. Takole nekako mi jo je pripovedoval:

Noči so se vlekle brez konca. Saj nas je vse ure mučila misel: Kdo neki bo prišel na vrsto naslednji dan? Dan za dnem so se namreč odpirala vrata barake. V sobo je stopil surov vojak in brez najmanjšega izraza sočutja prebral iz lističa papirja nekaj imen. Sence sotrpinov so se odmajale in kmalu zatem smo zaslišali iz taborišča strele brzostrelk. Vedeli smo, kaj to pomeni: naši prijatelji so bili pravkar rešeni trpljenja, ki ga mi še prenašamo... In vendar je tako lepo živeti! Misel, da smo nedolžni, je glodala v nas.

Eni so v pričakovanju naslednjega dne in nove liste imen molili, drugi so obupavali, tretje je premagoval presunjeni jok. Spet drugih se je skoraj prijemala blaznost in so divje preklinjali naše krvnike...

Neko jutro je bilo med imeni na smrt obsojenih tudi moje ime. Razločno sem ga slišal in pred očmi se mi je zamegnilo. Segel sem k svojemu vratu, da bi pri drobnih svetinjičih Mater božje našel moči za zadnjo pot. Ta edina mi je še ostala, vsega drugega so me oropali. Toda

— svetinjičice ni bilo na vratu... Sem jo mar izgubil? Vse življenje me je spremljala, v taborišču je bila moja edina uteha — naj grem zdaj na morišče brez nje? Zdelo se mi je nemogoče. Skočil sem k svojemu ležišču in začel nervozno premetavati ušive cape. Za vsako ceno moram najti svoj izgubljeni zaklad, moram!

Vojak je postal nestrpen. »Pohiti vendar!« me je priganjal.

»Svetinjičice sem izgubil! Brez nje ne grem pred puške!« sem zagrgal v nepopisnem strahu in iskal dalje.

Bal sem se, da se bo vojak naveličal in me neusmiljeno odgnal z ostalimi brez svetinjičice. Toda moral sem se mu zamisliti — morda se je v njegovem srcu nekaj zganilo, kak daljni spomin na čas, ko je mogoče še sam nosil drobno svetinjičico okrog vratu. Hotel mi je ustreči zadnjo željo, ki je kar žarela iz mojega iskanja.

»Dobro, ostani danes tukaj in najdi tisti obsek! Toda jutri boš šel z njim ali brez njega na morišče...«

Odpeljal je ostale in kmalu smo zopet zaslišali smrtno strele. Jaz pa sem se oddahnil. Ko sem se nekoliko pomiril, sem našel tudi svetinjičico. Z njo med prsti sem laže molil in se pripravljal na smrt. Saj bom prišel naslednji dan gotovo na vrsto...

Toda naslednji dan ni stražar več klical mojega imena. In tudi pozneje ne. Verjetno je ostalo moje ime na prvem seznamu ter so me z ostalimi šteli med mrtve. Iskanje svetinjičice me je rešilo, da nisem bil ustreljen. Do smrti bom hranil svetinjičico kot najdražji spomin Marijine ljubezni. (Ave Maria)

Časopis sem prodajal...

Neke nedelje zjutraj sva šla s prijateljem, da prodajava list mladih delavcev. Še nikdar ni storil kaj podobnega; saj je pa bilo pravo junaštvo sredi delavskega nase-lja širiti list katoliških delavcev.

Tekal sem od enega konca do drugega tja do trga. Mahal sem s svojim listom in klical. Na drugi strani ceste je prijatelj delal isto. Zdelo se je, kakor da bi midva vse ljudi gnala pred seboj. Najino vpitje je napolnjevalo živahno cesto. Sam sebi sem se čudil; pogum me je kar malo opijanjil.

Na križišču pa je stalo nekaj sumljivih pobalinov, ki so se brž zbrali, ko so naju zagledali, in naju nahručili:

»Fašistična plačanca!«

Hodili so za nama in njihove psovke so užigale ter hujskale ljudi zoper naju. Midva pa sva še glasneje vpila. To nama je dajalo pogum. Okoli poldneva sem bil do smrti utrujen, vendar sem se srečno vrnil domov. Prodajal sem dva časopisa...!

Drugi dan so me prebivalci mojega okraja postrani gledali. Omalovaževalno so govorili o razpečevalcih časopisov, ki so ljudem v razgled, svojemu gibanju pa v sramoto. Nekdo pa je vprašal:

»Koliko časopisov pa sta sploh prodala?«

»Dva,« odvrnem.

To so se krohotali...!

Potrla me je, pa sem dejal prijatelju: »Dva časopisa! Ali misliš, da je vredno? Saj se človek zaman žene...«

»In ko bi jih prodal še manj, bi bilo vendarle vredno,« je dejal. »Saj nam gre zgolj za to, da pokažemo: tu smo! Zato moramo svoj časopis vpriči ljudi glasno prodajati. Pokazati jim moramo, da nismo mrtvi. Ni važno, koliko prodamo.«

Naslednjo soboto sva jo znova udarila in glasno priporočala list mladih delavcev. Že so naju poznali in razpečevalci »Humanite« in »Delavske zmage« so se vznemirili. To so bili listi skrajne levice, po svoji vsebini pa zelo ogabni in malo vredni. Toda razpečevalcem teh listov je bilo bolje nego nam. Tudi nekaj policajev je bilo na njihovi strani.

klane ter so krvavele. Moj mladi prijatelj je omedlel.

Pokleknil sem k njemu, mu obrisal kri in se zjokal. Kaj bi bil dal, ko bi bili udarili mene mesto njegaj! Spominjam se še, da sem ljudem, ki so tam okrog stali, napravil nekak govor. Govoril sem jim o svobodi. Klical sem jih za priče nasilja, čigar žrtev je postal nedolžen dečko. Vsi so molče poslušali.

Nato sem ga nesel v bližnjo krčmo, na tramvajskem tiru sem zbral okrvavljene časopise...

Popoldne sem jih nesel v našo skupino. »Skrjij jih! Sežgi jih!« so v razburjenosti menili tovariši.

Jaz pa sem jil nahrulil: »Nikolil!«

V veliki dvorani sem pritrđil na steno okrvavljeno »Delavsko mladino«. Potem pa sem mladcem govoril o dogodku, o krivicah, ki se nam je zgodila. Govoril sem jim o krvi mladega delavca — žosista, ki prinaša blagoslov. Zlasti pa sem naglasil, da je zdaj treba še bolj odločno nadaljevati...

To zborovanje je bilo veliko zmagoslavje. Bolečine mojega tovariša so nam rodile naklonjenost in vsej naši stvari dale novega zagona. (Ribiči)

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Letna sezona 1961

Petek 11. avg.: Weekend im Exil, komedija. — Sobota 12. avg.: Wiener Blut, opereta. — Nedelja 13. avg.: Fra Diavolo, opera. — Sreda 16. avg.: Wiener Blut, opereta. — Četrtek, 17. avg.: Spitzenhäubchen und Arsenik, komedija. — Petek, 18. avg.: gostuje »Wiener Werkel“ z »Hereinspaziert“, revija. — Sobota 19. avg.: Der Fürst von Monterosso, opereta. — Nedelja 20. avg.: Der Fürst von Monterosso, opereta.

Začetek vseh predstav ob 20. uri.

Prazniki konjskega športa v Št. Vidu

Po iniciativi podjetnega predsednika zveze podželskih jezdecov na Koroškem g. Karla Funderja je v zadnjih letih konjski šport znova razcvetel v naši deželi in dosegel tudi prve pomembnejše uspehe v tujini. Je to zasluga maloštevilnih, a idealnih društvenih funkcionarjev, ki si prizadevajo tudi za obnovo reje toplokrvnih konj, ki so nekdanj na Koroškem, posebno v Ziljski dolini, imeli svojo pravicato domovino.

Dandanes sicer stroj v znatni meri izpodriva konja v športu, pa tudi kot vprežno žival v kmečkem gospodarstvu. To pa še ne pomeni, da je konj postal nepotreben. Spričo gneče na cestah je vožnja z avtomobilom in drugimi motornimi vozili že izgubila znaten del svoje mikavnosti, zaradi česa se, sledeč znanemu klicu »Nazaj k naravi«, zopet marsikdo spomni dobrega, zvestega in inteligentnega štirinožnega človekovega prijatelja in pomočnika skozi več tisočletij — konja.

Konjski šport je ohranil nekaj tiste lepote in čara preteklosti, ki jih današnjih zmehanizirani čas nima več. Jahanje je pa tudi zelo koristna športna panoga za tiste, ki so potrebni gibanja na svežem zraku. Zato nastajajo po mestih velike jahalnice, kajti dandanes si meščan — če ni res bogat — ne more vzdrževati lastnega jahalnega konja. Pa tudi na kmetih je za vzdrževanje konja, ki je seveda še vedno uporaben za delo v marsikaterih gospodarstvih, treba imeti posebno veselje. Neredkokrat pa je reja in nega konja poplačana zelo bogato, kajti ako se je konj na kaki dirki izkazal, njegova cena naglo poskoči na do 20.000 šilingov.

Prvi dan dirk v nedeljo, dne 6. junija, je bil velik športni uspeh, za koroške jezdece in konje, pa tudi za prireditelje, kajti na lepo urejenem dirkališču v Št. Vidu se je kljub najboljšemu vremenu za kopanje nabralo 1000 gledalcev. Kot najboljši vozač se je izkazal dipl. ing. Adolf Funder, ki si je priboril več prvih mest. Obilo odobranja je žela tudi njegova športna soproga ga. Jutta Funder, ki je kot edina pripadnica nežnega spola na mednarodni dirki prehitela vse moške »korenjake«. Posebno je razveseljiv uspeh konj domače reje (Simon Rainer in Lerchbaumer iz Krške doline). Prvikrat je bil uveden tudi totalizator, pri katerem je marsikateri gledalec svoje konjsko navdušenje povezal z napetim pričakovanjem stave. Tistim, ki je bila sreča mila, se je stvar tudi bogato izplačala, kajti kvote dobitkov so bile visoke. Dirke se bodo nadaljevale:

V nedeljo, dne 13. avgusta popoldne (začetek ob pol 3. uri) bodo izvedli tri teke in sicer lovsko skakanje razreda A in L ter skoki na časomer. Nadalje je na programu pet tekem v diru.

Na praznik, dne 15. avgusta, bo pa več skakalnih programov, ki zahtevajo znanje in moč ter bodo gledalcem nudili obilo športnega užitka. Za zaključek pa zopet tek štiri tekme v diru s totalizatorji! Začetek tudi ob pol 3. uri.

Prireditve je vsekakor vredna ogleda in morda utegne kakemu našemu mlademu gospodarju dati kako novo pobudo!

To in ono o jedilni shrambi

Shramba za živila ali, kakor jo še imenujemo, jedilna shramba, je eden najvažnejših gospodarskih prostorov. Mojstri, ki postavljajo hiše, na ta prostor včasih pozabijo, pa tudi gospodinjje same mu ne posvečajo dovolj pozornosti.

Ako si hočemo prihraniti čas, trud in nepotrebna pota, smo primorani, da kupimo nekaterih živil malo več. Za najmanjšo zalogo pa je potrebna primerna shramba.

Shramba leži pravilno, ako je obrnjena proti severu. Okno naj bo zamreženo, da shrambo lahko pridno zračimo, ne da bi se bali, da pride vanjo kak nepoklican gost.

Poleti moramo obračati na shrambo posebno pozornost. Vsak dan moramo pregledati zalogo živil, sicer se rado zgodi, da se nam to ali ono pokvari in moramo marsikaj zavreči, ne da bi nam kaj koristilo. Špecerijškega blaga ne smemo puščati v papirnatih vrečkah, ki so neprimerne za shranjevanje. Ker se slabo zapirajo, se blago rado strese, pa tudi mrčes pride brez posebnega truda do njega, posebno miši,

Sedaj pa še najvažnejše pravilo: **nobene jedi še tople v shrambo**. Če smo kako jed skuhalo vnaprej ali če nam je ostala, jo najprej predenemo v drugo čisto posodo in, ko se je popolnoma ohladila, jo šele postavimo v shrambo, sicer se rada pokvari.

Nikakor pa ni jedilna shramba primerena za shranjevanje mleka, posebno še ne v kmečkih gospodinjstvih, kjer shranjujejo tudi mleko za oddajo. Včasih odlagamo v jedilno shrambo vse mogoče reči, ostanke raznih kuhanih jedi, ki ima vsaka svoj vonj, dalje kislo zelje in repo, jesih, prekajeno meso, zaseko, sadje, žganje in tako dalje. V jedilnih shrambah na deželi najdemo

Paradižniki

Paradižnik je ena najbolj zdravnih vrtnin, ker vsebuje vse one snovi, ki so potrebne v uspešni borbi proti rahitisu in sličnim boleznim. Paradižniki vsebujejo z eno besedo vse vitamine, ki so zdravju neobhodno potrebni.

Pravzaprav je pri nas na deželi paradižnik še zelo malo razširjen in bi ga zaradi zdravnih lastnosti morali mnogo več gojiti, pa tudi uporabljati. Posebno naj se naši otroci navadijo na uživanje surovega paradižnika. Že malemu dojenčku po štirih mesecih starosti lahko dajemo paradižnikov sok s sladkorjem. Večjim otrokom paradižnik narežemo v rezine in jih potresemo s sladkorjem. Odrasli ga raje uživa-

še včasih tudi bencin ali petrolej, steklenice z ostanki zdravil in škatle z različnimi hišnimi in gospodarskimi pripomočki. Zaradi tega ima shramba tudi svoj značilni vonj, ki se ga mleko navzame, zaradi česar se tudi rado pokvari.

Prav zaradi tega moramo paziti, da vlada v jedilni shrambi red in čistoča. Vsako kapljico, ki je kanila, in vsak drug madež takoj zberemo do čistega. Omare, police in morebitno mizo zberemo vsak dan z vlažno krpo. Tako odstranimo prah, ne da bi se dvigal v zrak. Vsak teden pa moramo poribati police in tla. Če bomo tako negovale naše shrambe, bomo imele veselje z njimi in s ponosom bomo stopile v ta prostor, ki je zrcalo vsake gospodinjje in žene.

iz Amerike v Evropo kakor druge zelnjadnice, ki so tu že od pamtiveka.

Paradižnik v avgustu že počasi dozoreva. Plodovi postajajo rdeči. Potrebno jim je sonca, veliko sonca. Zato odstranjujemo zaliske ali panoge. Okrog stebela napravimo v zemljo jamico in pridno zalivamo, da bodo plodovi polni in sočni. Velikokrat se čudimo, zakaj so plodovi blede, zakaj tako počasi rastejo. Vzrokov je več. Morda smo posadile rastlino preveč v senco. Kot smo že prej omenili je paradižnik izrazito sončna rastlina, ki zahteva mnogo sonca. Tudi ne bomo imele lepih, zrelih sadov, če bomo paradižnik nasadile pregosto. V špalirju ga sadimo vsaj v en meter razdalje.

Najčešča paradižnikova bolezen je tako imenovani »palež«. Proti tej bolezni se bomo s škropljenjem z enodostno bakreno-apneno brozgo. Često se pojavlja tudi kodravost listja, proti kateri ni drugega zdravila kot sprememba semena — in drugo leto sadimo na drugo mesto. Ne smemo pa saditi na ta prostor krompirja, ker se bolezen prenaša na krompir, ki je paradižniku soroden. Zato ne pozabite pregle-

dati tudi svojih paradižnikov takrat, ko iščete krompirjevega hrošča.

Vsaka rastlina naj ima le po eno ali dve stebli, ki ju privezujemo h kolcu. Privezujemo pa z rafijo ali rheno slamo, trpežnim motvozom ali vrbovico. Že takrat ko sadimo, napravimo okoli stebela jamico, da bomo ob suši lahko izdatno zalivali. Zalivamo koreninam, listja pa ne smemo močiti. Zemljo večkrat zrahljamo z okopavanjem in osipanjem.

Položaj na lesnem tegu

Izvoz rezanega igličastega lesa je kazal v preteklih dveh mesecih tega leta vidno nazadovanje nasproti dosedanemu razvoju in bo verjetno še bolj nazadoval. Žage so sicer še založene z naročili in kupujejo ponujeno les za plohe po najvišjih cenah, vendar pa so pri nakupu bolj zadržane, kot so bile pred nekaj meseci, ker jim ne uspe več izkupati avstrijskim cenam za okrogli les prikojenih cen za rezani les na inozemskih trgih. Poedini sortimenti, tudi dobrih kakovosti, po katerih je bilo doslej povpraševanje še kar dobro, kažejo že slabosti. Proizvajalci rezanega lesa pričakujejo, da bo povpraševanje nekoliko naraslo spet v jeseni.

Značilen za izvoz avstrijskega igličastega rezanega lesa je razvoj na glavnih izvoznih trgih v Italiji in Nemčiji.

V prvih petih mesecih 1960 so znašale pošiljke v Italijo 54,99 odstotkov vsega avstrijskega izvoza igličastega rezanega lesa. V istem obdobju leta 1961 se je povzpelo volumen pošiljk na 61,75 odstotkov, v kljub temu pa izkazuje avstrijski izvoz rezanega igličastega lesa, cenjen po celotnem italijanskem uvozu, nazadovanje. Leta 1959 je krila Avstrija še 82 odst. italijanskega uvoza igličastega rezanega lesa, leta 1960 pa le še 77 odstotkov. Uvoz igličastega rezanega lesa v Italijo iz drugih evropskih držav, iz Romunije, Sovjetske zveze in drugih držav, stalno narašča.

Cisto drugačen pa je razvoj avstrijskega izvoza v Nemčijo, ki se še vedno krči. Medtem ko smo v prvih petih mesecih leta 1960 izvozili v Nemčijo še 345.803 kubične

Šoferski kotiček

ZA KRMILOM Z ROKAVICAMI

Naj poreče kdo kar koli — rokavice so za človeka več kakor koli modni rekvizit. Ta oblačilni kos ima že davno tradicijo, saj so že naši predniki spoznali, da so pri nekaterih opravkih prav dobrodošle. Zlasti priporočamo rokavice za volanom vsem, ki se jim roke poté.

Začetniki držijo krmilo po navadi krčevito, kakor primež in se potem ne morejo načuditi, da so že v kratkem času utrujeni v rokah. Krmilno kolo (volan) je treba voditi nalahko, po potrebi pa ga zgrabiti trdno, kar je gotovo vselej potrebno v ostrih ovinkih in zavojih.

Rokavice so lahko dober pripomoček za varno in pravilno vožnjo. Kdor vozi daleč

NE POZABI: ŽELEZNICA IMA VEDNO IN POVSOD PREDNOST!

zato napni ušesa in odpri oči pred nezavarovanimi križišči!

in je nagnjen k potenju, bo bolje vzdržal z rokavicami.

Seveda pa morajo rokavice pri vsakomer na roki »sedeti« dobro in napeto ter ne smejo biti volnene. Volnena natikala te vrste so kakor nalašč za to, da pospešujejo, kar menimo preprečevati. Z njimi roka še bolj drsi...

Iznajdljivi rokavičarji po svetu so seveda že izdelali posebne rokavice za avtomobiliste, ki imajo na notranji strani vzdolž prstov posebne trakaste oprimke, kakršnih je v vsakem paru menda do pet tisoč. Pravijo, da so ti izdelki posebno pripravniki tako za letno, kot za zimsko sezono.

Skoraj vsi hitri vozači — za dirkače velja to samo po sebi umevno — vozijo z rokavicami, ker je mogoče samo s trdno roko upravljati vozilo hitro in varno. Kdor pa se pelje samo na malico nekaj kilometrov izven mesta, mu seveda ni treba natakati rokavic.

Pridite vsi!

Svoji k svojim!

Zveza slovenskih zadrug

hrošči, mravlje in tako dalje. Živila v takih vrečkah tudi izgubijo na vrednosti, gospodinja pa potrači pri jemanju iz vrečic veliko časa. Ako imamo moko, ki je v vreči, je ne postavimo na tla, ker bi postala vlažna. Denemo jo na podstavek iz lesenih letev, da je vreča od tal. Za shranke, kakor so različne vkuhe in drugi sadni in zelenjadni izdelki, zadostujejo police, kamor zložimo kozarce v lepem redu, vse opremljene z napisi in datumom vlaganja. V večji shrambi, kjer je dovolj prostora, pride ta prav tudi miza in tehtnica. Če je taka shramba hladna, delamo v njej tudi razno testo in mrzla jedila, za katere je v kuhinji pretoplo in nam tam ne bi lepo uspela.

na Celovškem velesejmu

od 10. do 20. avgusta

mo narezanega in pomešanega s čebulo kot kisloto. Ni pa slaba navada, da otroci jedo paradižnik kar v celem, kot jabolko, seveda ga poprej dobro operemo in obrišemo. Paradižnik je verjetno zato tako malo razširjen, ker se je bolj pozno naselil

Teorija in praksa

Pojma »teorija« in »praksa«, ki ju vsak dan lahko čujemo, se nam na prvi pogled zdita v nasprotju drug z drugim, čeprav to ne drži. Kar se komu zdi nerazumljivo ali mu je neprijetno, rad odpravi z besedo teorija. Oni, ki sproži novo idejo ali jo zagovarja, je pa teoretik.

Ne smemo pa pozabiti, da je bilo nekdanj vse, kar delamo in se nam dandanes zdi čisto naravno, le zamisel, ideja. Danes je nekaj šele zamisel; če bo ta zamisel postala čez nekaj časa nekaj splošnega, ne bo več teorija, ampak bo že praksa.

Prav tako je bilo pri razvoju gojitve rastlin, gnojenju rastlin in krmljenju živine, pri razvoju strojev, pri zatiranju škodljivcev, organizaciji dela na kmetiji in v gospodinjstvu. Dokler je vse še »novo«, se ljudem ne zdi resno, a po nekaj letih je že navkljub vsemu nekaj čisto navadnega, samo po sebi razumljivega.

Praksa navadno nima stika, vsaj nepo-

srednega ne, z znanostjo. To nič ne de. Znanost pozna in govori v izrazih, za katere je potreben tolmač, da pridejo izsledki znanosti počasi v prakso, se pravi, da jih pričnejo ljudje upoštevati. Taki tolmači so strokovni tisk, radio-oddaje, posebno pa svetovalci na vseh mogočih področjih.

Pozimi, ko ima kmet čas, se vrstijo strokovna zborovanja in predavanja s skioptičnimi slikami in filmi, tečajji in podobno, da se zblizata teorija in praksa ter razširijo nova spoznanja znanstvenikov med ljudi. Svetovalec seveda more med štirimi stenami kot tolmač le skušati obrazložiti ljudem teorijo in prakso. Iz knjig se učimo, na primerih pa nazorno spoznavamo, kar knjige učijo. Hiter uspeh, ki ga dandanes tako nujno potrebujemo, bo pa tu le, če potem spomladi in poleti zunaj v naravi na primerih lahko dokažemo, da je tisto, kar smo slišali pozimi kot teorijo, res tudi v praksi možno. Vzemimo primer: Predavanju o gnojenju travnikov in pašnikov naj bi sledili praktični primeri, o katerih se je treba na licu mesta zunaj v naravi potem, ko je čas za to, prepričati in o njih razpravljati. Isto velja tudi za vsa druga področja kmetijstva, n. pr. za zatiranje škodljivcev, nego rastlin itd.

Kar raziskovalec in znanstvenik dožene, ima smisel le, če si more praksa s tem kaj pomagati. Zato je raziskovalec oziroma znanstvenik prav tako odvisen od prakse, kot praksa ne bi mogla več obstajati brez raziskovanja.

Teoretične razprave, praktični primeri in pogovor na licu mesta so se izkazali kot hitra in sigurna pot med raziskovanjem in prakso. V času, v katerem se vse spreminja preko noči, je važnejše kot kdajkoli, da sta znanost in praksa povezana in to čim tesneje. Nič na tem svetu ni stalno, kvečjem morda sprememba. Tudi zemlja, naše edino obratno sredstvo, je podvržena zakonu spreminjanja. Spreminjati zemljo v idealni smeri za proizvodnjo rastištva je naloga tistega, ki je poklican, da obdeluje njivo. In to je kmet. Se vam sedaj ne zdi, da pomeni biti kmet nekaj posebnega, nekaj važnega?

Johan Lamšek

ŠT. LIPS — TIHOJA 2
pošta Eberndorf — Dobrla ves

Kolesa, motorna kolesa vseh vrst
(Roller, Moped)

RADIO-APRATE
ELEKTRICNE PEČI - ŠTEDILNIKE

Hladilniki — pralni stroji
GLASBILA
Gramofoni in plošče
Otroški vozički

Vsi gospodarski in poljedelski stroji,
traktorji in motorne žage ter vsi nadomestni deli. — Tudi na obroke!

Telefon 04237 - 246

Cenike dobite brezplačno!

P * I * S * A * N * O * * B * R * A * N * J * E

Do morju jaz veslam ...

(S svojimi popotnimi spomini nadaljuje razjovec č. g. Vinko Zaletel)

Ja, saj še povedal nisem, na kaki ladji se peljem. Imenuje se »Provence«. Je last splošne francoske pomorske družbe, toda vozi pod firmo pomorske družbe »Linea C«. To je tako čudna reč, da se ne splača opisovati. Ampak na svetu je tako, kdor ima več denarja ali kapitala ali akcijski delnic ima tudi več besede. In ker imajo Italijani večino delnic te družbe, bodo skušali tudi ladjo kupiti. Ker pa so oficirji ladje Francozi, uslužbenci pa večinoma Italijani, Kitajci, Japonci in črnici, se seveda tudi malo skregajo. In ker uprava skuša varčevati, je zato manj uslužbencev in mi nismo tako veliki gospodje kot sem bil doslej navajen na ladjah. Take stvari postrani izvem in to vas prav nič ne briga, ker nimate nič akcij.

Ladja ima 20.000 reg. ton. To pomeni: za toliko vode odrine in za toliko je ladja lažja. Vozimo se s hitrostjo 19 morskih milj, kar je po naše 35 km na uro. Potnikov nas je na ladji okoli 1000, toda ladja ni popolnoma zasedena, ker je potnikov v 1. in 2. razredu malo. Če pristejemo še okoli 300 ljudi osebja ladje (pod novo upravo so skoro za polovico skrčili nižje uslužbence, zato tako malo), jih je še vedno za pet Vogrč, ali eno šmihelsko farno.

Toda nobena ladja ni samo potniška in pri teh ogromnih stroških in tolikih uslužbenceh bi se tudi ne splačalo. Vsaka ladja sprejme tudi ogromno tovarnega blaga. Nakladanje tega blaga v ladjo porabi v pristaniščih največ časa. Četudi to opravijo velikanski žerjavi (Kranich), ki primejo cele bale blaga na zemlji in ga ponesejo prav na dno ladje, smo vendar porabili za to v Genovi in v Marsillesu ves dan. Prevoz blaga je treba seveda pošteno plačati, toda to blago leži v sicer neizrabljenem najnižjem prostoru ladje, ki je pod vodno gladino, ne potrebuje ne postelje ne hrane ne postrežbe, ne bara in ne zabaviš, zato ladje pri tem več zaslužijo kot pri potnikih.

Duhovnikov nas je na ladji pet. Eden je ladijski duhovnik, ki ima skrb za duše vseh potnikov in uslužbencev, če se mu seveda dajo voditi. Ta je kot ladijski oficir in tudi nosi tako uniformo kot oficirji, le kolar ima. Plačan je seveda od ladijske družbe. Prav prijazen italijanski duhovnik je in vsi duhovniki znamo italijansko, da se lahko sproti vse pomenimo. Ker so potniki predvsem Italijani, Španci in Portugalci in so na splošno verni, najbolj pa Portugalci, smo si razdelili maše tako: ladijski duhovnik mašuje zjutraj za Italijane, eden zjutraj za Špance in Portugalce, eden za potnike 1. razreda, jaz popoldne ob petih za Italijane in še ena maša zvečer za vse. Na ladji je posebna ladijska ka-

pela z Najsvetejšim in vsem potrebnim, v dveh dvoranah pa se ob potrebi odpre stena, za katero je pripravljen oltar.

Bog seveda nima pravega mesta na ladji. Izmed oficirjev in uslužbencev je malo vernih, saj mornarji glede vere niso na posebno dobrem glasu. Mnogi tudi nimajo prilike ali časa iti k sv. maši. Kar pa je uslužbencev Kitajcev ali Japoncev ali črncev, so pa itak skoro vsi pogani. Če bi se seveda ladja potapljala, bi seveda vsi radi kot dobri kristjani šli v nebesa. Ampak na kaj takega nihče ne misli. Odkrito povedano, tudi jaz ne. Kako bi se danes mogla ladja potopiti ob vseh varnostnih napravah, radarju, radiu in brzozjavu? Ali

Prihod v Buenos Aires

Po petih dneh vožnje od Kanarskih otokov smo se 12. julija ustavili v Recife v Braziliji, 14. julija v Rio de Janeiro ((štirimilijonsko glavno pristaniško mesto Brazilije), 15. julija v Santos (svetovnoznano po izvozu naravnih proizvodov, zlasti kave), 17. julija v Montevideo (glavno mesto Urugujaya in zadnje čase znano zlasti po gansterjih).

Teh krajev ne bom opisoval, bom kasneje raje kake slike pokazal. Saj je mnogo zanimivega, ampak sedaj nisem več na ladji in zato nimam toliko časa.

Že pred Montevideo je ladja stala tri ure. Naš dalmatinski tovariš je pritekkel k meni ves obupan in razburjen, češ da je ladja nasledila in da nikamor več ne more. Ker so spustili sidra na dno, je res tako ropotalo in se je ladja kar tresla, voda je umazana in zato je mož takoj pomislil na nesrečo. V resnici nas pristaniška policija radi strašne megle ni pustila v pristanišče. Ta vedno dovoli privoz, določi kraj pristanka in potem pridejo vlačilci, ki ladjo potegnejo v pristanišče. Že ves dan je ladja vozila počasi, vsakih nekaj minut je tulila sirena in tako opozarjala druge ladje na svojo bližino, da se v megli ne trčita skupaj. Prav pred Montevideo smo videli prednji konec neke angleške ladje, ki se je pred leti potopila, ko je v megli trčila v drugo ladjo.

Od Montevideo se peljemo po zalivu reke Rio de la Plata proti Buenos Airesu — našem cilju. Na ladji je nervoznost, napetost, negotovost. Prav za dan prihoda ladje je razglašena splošna stavka (štrajk). Ali bomo sploh mogli pristati? Zjutraj, ko bi morali pristati, ladja zopet obstoji. Ne vemo zakaj, ali radi megle ali radi stavke, da vlačilci ne pridejo po ladjo. Čakamo eno, dve, tri, štiri

ure ne? Pred petimi leti je nesreča ladje »Andrea Doria«, ki je bila last iste ladijske družbe, dokazala, da je nesreča vedno mogoča in da je Bog nad vso tehniko in varnostnimi napravami.

Meni pa se pravzaprav zdi, da kdor se nikoli v življenju ni briga za vero, molitev, za dušo, da se tudi v slučaju take nesreče ne bo in da bo takrat bolj v skrbeh za svoj denar kot za dušo. Je lahko nesreča za marsikoga rešitev, na splošno pa velja: kakršno življenje, taka smrt. Ko se je potopila pred prvo svetovno vojno velikanska ladja »Titanic« in se je potopilo 1400 ljudi, so si mnogi rešili zveličanje s kesanjem in zadnjo iskreno molitvijo. Medtem, ko so se slišali obupni klici ob potapljanju, pa je bila v rešilnem čolnu neka lady Gordon Duff, ki ni znala svoji tajnici povedati nič bolj pametnega kot »Sedaj pa je vaša čudovita nočna obleka pokončana«.

ri ure. Počasi se megla razmakne. Ob enih gremo naprej, počasi, ker je reka le na določenem mestu izdolbena. Iz megle se nam prikazuje mesto, dimniki, nebotičniki, umazano pristanišče ... Ali bomo mogli sploh ven? Trije vlačilci zapeljejo ladjo v pristanišče, torej je za to ladjo izjema, ker ne stavkajo vsi. Vidimo carinske uradnike v belih plaščih, ti žalibog ne stavkajo. Zunaj ograje čaka množica, sorodniki, znanci, mahanje in kričanje! Prvi stik, prvi pozdrav še od daleč. Pa nekateri kar ponorijo. Južnjaška kri, pa tudi naravno je to: združenje po tolikih letih.

Tudi jaz zagledam prijatelja — du-

hovnika. Potem drugega — le kdo je ta? In še drugega znanca, zdaj je fotograf, ki me je prišel s svojim avtom iskat. Torej dobro! (Pri vesti v »Tedniku« z dne 27. julija je naš dopisnik iz Buenos Airesa pomotoma namesto pristanišča napisal letališče! Op. ur.)

Pa ne morem ven, ker prav na našem koncu ladje ne morejo priključiti mosta. Eno uro že čakam. Naenkrat zagledam pred seboj na ladji preč. g. Jožeta Guština, bivšega šmihelskega kaplana. Preje ga nisem spoznal, ker sem bil prepričan, da je prejšnji dan že odletel v Evropo. Kljub vsej strogosti si je priboril vstop na ladjo, ker ima tudi policijsko legitimacijo, ker je poleg svoje službe kot kardinalov kaplan tudi dušni pastir vseh jetnikov. Pograbiva kovčke in po 20 dneh ladjo zapustim. Carinski pregled ni bil prestrog, najbrž prav radi g. Guština, ki je tolmačil. Ob štirih popoldne sva zunaj!

Moji prijatelji so me čakali od sedmih zjutraj do štirih popoldne, brez zajtrka in kosila. Ker je v mestu stavka, ne vozijo ne avtobusi, ne kolektivi, ne taksiji, zato je moral priti moj znanec s svojim avtomobilom in tako zapravil ves dan s čakanjem. Sicer pa je bilo kar prav, da je bila stavka in da zato mnogi znanci niso mogli priti v pristanišče in bi tam čakali ves dan.

Ker so ceste radi stavke prazne, pride-mo z avtom hitro — v pol ure — do hiše, kjer nas že od opoldne čaka kosilo, kjer me čaka lepa soba, kar preveč prijazna postrežba, kjer bom največ prebival.

(Dalje prihodnjič)

POLETNA RAZPRODAJA

12. do 26. avgusta 1961

Nudimo Vam zares kvalitetno blago, ne pa kake malo vredno šaro oz. ostanke!

Textil Jomesch

= DAS HAUS DER GUTEN QUALITÄT =

KLAGENFURT VÖLKERMARKTERPLATZ 1

TEL. 27-90

Visoška kronika

52. Dr. Ivan Tavčar
»Ema —« je nergal tisti sodnik iz Ljubljane, »Ema — to ni brez pomena! Obrnimo prvi dve črki, pa imamo 'mea', to se pravi: že pri rojstvu je hudič nanjo mislil in že takrat je bila njegova. Zakon s hudičem je bil torej že tedaj sklenjen, ko je Agata Ema Schwarzkoblerica prišla na svet!«

In gospod Frueberger je pristavil: »Gотовo, to je silno pomenljivo! Ta 'mea' že skoraj vse dokazuje.«

Takrat se je obrnila mati Maruša proti materi Urši ter jo vprašala:

»Kaj se ta črna dlaka ljubljanska vmes tlači? In pa šele naš Frueberger? Ali si že videla dva tako zbita človeka? 'Mej' je dosti na svetu, pa vendar ničesar ne dokazujejo!« — Tedaj je bilo, ko je hotel baron »Flekte« zapreti mater Marušo in ko gospod prošt Urh tega ni pripustil.

Potem so Agato izpraševali:
Kje je prvič videla hudiča? Kje je naredila prvo točo? Kdaj je bila na cerkniški Slivnici in kdaj na hrvaškem Kleku? Je li prašička, katerega je jahala, vzela gospodarju, ali ga ji je pripeljal satan odkod drugod?

Tudi so hoteli zvedeti, ali ima kake tovarišice, ki bi ž njo vred častile hudiča? Ravnotako, ali je Marksu Wulffingu potisnila v meso iglo, kremen in žebelj, da

mu je začela noga otekati in da je po krivici moral trpeti bolečine?

In tako so jo izpraševali po mnogem, kar je bilo eno hudobnejše od drugega. Agata pa se ni premaknila na svojem sedežu. Njen obraz je ostal miren in bil je tako ljubezniv in mil, da se ga zbrana množica ni mogla nagledati. Prav nič ni povedala obličja, ali tudi obraza ni dvignila od zemlje. Kar je brez prenehanja ponavljala, je bilo: »Da ni res!«

»To je trdovratna grešnica!« se je razjezil Frueberger. »Je pač z Visokega, tam imajo trdovratne buče!«

»Imamo že pripomočke,« se je zasmel črni sodnik ljubljanski, »boste že videli, gospod pl. Frueberger, kako ji bo tekel jeziček in da nam bo še več povedala, kakor bomo zahtevali!« Ta zoprna oseba se je smejala, da se je čulo, kakor bi se oglašal vran s smrkovega vrha.

Ali Frueberger še ni dal miru in je vprašal obtoženko:

»Ali je bilo kaj nasledkov, ko sta se ljubila s peklenskim bratcem, he?«

»Da ni res!« je vzdihnila in rdeča je postala, da se je smilila vsem in posebno stari Neži Bergantovi, ki je zarohnela: »Ti svinjski prašič, ti!«

Ljudstvo se je zasmajalo, smejal se je tudi baron »Flekte« s svojimi asesorji, ker so privoščili grdo besedo staremu grešniku, ki ni mogel držati jezika. —

Zaslišana sva bila z Jurijem in izpovedala sva, kar je bila resnica, čista resni-

ca. Mene, ker so opazili, da sem zmeden, so kmalu poslali na leseno klop nazaj. Jurija so se bolj oprijeli, ker je bil nesposoben in se ni vedel pred sodniki, kakor je zapovedano. Posebno tista štrigalica iz Ljubljane ga ni hotela izpustiti iz svojih klešč in hotela je iz njega iztisniti to in ono.

Med drugim so ga vprašali, ali veruje, da so čarovnice na svetu. Pogumno je odgovoril, da ne veruje. Ko ga je črni vprašal, kako da ne, je bil kratek odgovor: »Ker še nikdar nobene videl nisem!«

Vprašal ga je dalje, ali jo je Jurij kdaj videl, da bi bila na prašičku jahala nad domačo streho.

Odgovoril je:

»Prav nikdar ne! Sicer pa lahko poizkusimo. Pridite na Visoko, prespoštovani gospod, pa vam pripravim našega najboljšega praseta in nanj sedete in v zraku boste jezdarili, kakor jezdarijo gospodje v ljubljanski jahalnici pred vicedomskimi vrati! Potem vam bom zanesljivo povedal, ali sem kaj opazil v zraku nad hišo, ali ne!«

Poslušalstvo je bilo s tem odgovorom prav zadovoljno. Smeh se je oglašal v ženskih vrstah, in predvsem Ana Renata ni prikrivala svojega veselja nad odgovorom, ki se meni ni videl spodoben in v vsakem oziru potreben.

Suhi gospod iz Ljubljane se je kisló držal, ali pritožil se ni, ker je videl, da baronu »Flektetu« ni nevšeč, če se ljubljancem jezi. Ta je le vprašal:

»Si kaj v šolo hodil?«

»Pri očetih jezuitih v Ljubljani,« je odgovoril Jurij, »in že takrat so nam pripovedovali, da je učen jezuit spisal debelo knjigo, s katero je dokazal, da čarovnic sploh ni.«

»Kaj — jezuit? Kdo je ta pater?« je kričal Frueberger. »Njegovo ime naj se zapiše, da ne odide zasluženi kazni!«

Prošt Urh je pripomnil, da presvetli škof Joannes Franciscus ve o tem jezuitu. Imenoval je ime nekega nemškega grofa, ali to ime mi ni ostalo v spominu, zatorej ga tukaj ne morem zapisati.

»Grof —?« Frueberger je kar v se lezel. »Nemški grof, pravite, gospod prošt? No, potem je pa vse v redu, ničesar ne bomo zapisali!« — Kar umiral je od same ponižnosti, ker ta človek je kazal pogum samo na spodaj, na zgoraj pa je bil vsekdar ponižna ovca!

Poklicali so Marksa Wulffinga, da bi izpovedal. Občutili smo, da bo njegova izpoved pomembna in da bo morda odločevala o življenju in smrti. Hodil je ob palici in kazal je, kakor bi ga še vedno noga bolela. Pred sodniki je po svoji navadi pokleknil in z roko tolkel po prsih. Gospodu glavarju je to dopadlo: bil je s pričo posebno prijazen. Opominjal ga je, da naj vse pove in da se mu ni treba bati, ker ima sodišče že toliko moči, da vzame v svoje varstvo vsako pričo, če je izpovedala pravico in resnico.

(Dalje prihodnjič)

Stanovanje - opremljeno od vrha do tal

Stanovanje in njegova oprema spadata danes med najbolj pereča vprašanja. Saj človek v svojem bivališču preživi tisti del življenja, ki je še najbolj njegov. Doma je vsakdo sam svoj gospodar in zato je oprema stanovanja vprašanje, ki globoko zadeva vsakega človeka, je zares njegova srčna zadeva. Poleg domačnosti, udobnosti in prijetnosti za oko pa mora biti stanovanjska oprema tudi praktična, trpežna in še nekaj: biti mora taka, da jo je lahko negovati ob kar najmanjši izgubi časa. Saj danes ni več na razpolago cenjenih poslov.

Prav posebno pa je za mlado poročeno pare važna oprema stanovanja, potem ko so (ponavadi po velikih težavah) prišli do stanovanjskih zidov, je oprema skupnega življenjskega »gnezda«, a upoštevati je treba še en važen, nič manj težaven faktor: nabavne stroške.

Kot vsako leto tudi na jubilejnem Koroškem velesjmu renomirana firma Stadler, ki spada med najstarejša in največja trgovska podjetja za pohištvo in opremo notranjih prostorov v naši deželi, nudi javnosti v lastnem paviljonu okusno in spretno podan prerez iz svoje bogate zaloge pohištva in stanovanjske opreme: za kuhinje, spalnice, dnevne sobe, otroške sobe in druge stanovanjske prostore. Poseben problem je kuhinja v sodobnih stanovanjih, kjer je treba štediti s prostorom, obenem pa se izogniti občutku utesjenosti. Poleg tega pa je znan pregovor, da gre ljubezen skozi želodec. Idealno rešitev za vse te probleme predstavlja moderna kuhinja »Regina«,

ki ji nekateri pravijo, da je »amerikanska«, vendar je pristno avstrijska. Je namreč proizvod avstrijske podjetnosti in se ravna po naših posebnostih in potrebah. Vse je praktično namučeno, tako da je gospodinjica delo čim bolj olajšano. Ta kuhinja obstoji iz sestavnih delov, ki jih je potem moč vgraditi v kuhinjske prostore razne velikosti, tudi po kmečkih domovih. Štedilnik je moderen, opremljen z vsem (za kuho, peko, grill), zadnja novost pa je posebna naprava za odvajanje sopen. Barve so prijetne, vesele, kar naravnost vspodbuja k okusni kuhi ter zbuja apetit. Kako daleč so za nami časi »črne kuhinje«.

Posebnost firme Stadler pa je strokovna posvetovalna služba izkušenih arhitektov. Oprema stanovanja je namreč umetnost, za katero je treba talenta in izkušnje. Razstava na velesjmu z okusno, decentno izbiri vzorcev, barv in kombinacij, od stenjskih tapet, razsvetljavnih teles, pohištva, zaves in talnih oblik, je najbolj zgovorno priporočilo. Firma Stadler lahko s svojo bogato zalogo zadovolji vsako zahtevo: od skromne a vabljive »ljudske spalnice« po zmerni ceni, pa do najbolj luksuznih klubskih in stanovanjskih garnitur, domačih in inozemskih pohištvenih »tovarn«, med katerimi velja posebej omeniti elegantno in trpežno švedsko pohištvo. Tudi če še ne veš, kam položiti glavo k počitku, ako stopiš k Stadlerju lahko odideš kot lastnik stanovanja, opremljenega od vrha do tal; stanovanja, ki je opremljeno lepo, sodobno, praktično in udobno, ki je skratka resnični dom.

Filmska scena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 12. 8.: Gangsterjagd in Lederhosen (III). — Veseloigra o dveh časnikarjih, ki odkrijeta tihotapce. — Nedelja, 13. 8.: Die Deutschmeister (III). — Veseloigra iz avstrijskih kraljev in cesarjev. — Torek, 15. 8.: Afrika ohne Gnade (IV). — Dokumentarni film o potovanju po Ekvatorialni Afriki. — Sreda, 16. 8.: Ein Weib wie der Satan (V). — Dramatičen film.

Borovlje. — Sobota, 12. 8.: Die Nackten und die Toten (IVa). — Film, ki obsoja vojno. Nedelja, 13. 8.: Der Jugendrichter (IV). — Sodnik osvobodi mlado dekle slabega vpliva njene okolice. — Torek, 15. 8.: Prinzessin Olympia (IVb). — Komedija iz časa monarhije. — Četrtek, 17. 8.: Rivalen unter heisser Sonne (IV). — Barvni film o kvavah pustolovčinah pri gradnji prve vzhodnoafriške železnice.

Miklavčevo. — Nedelja, 13. 8.: Bezaubernde Arabella (IVa). — Zgodba o hčerki obubožane nemške družine, ki gre v Anglijo, da bi tam našla bogatega moža. — Torek, 15. 8.: Das Meer ist meine Heimat (IVa). — Dramatičen film.

Plüßberg. — Sobota in nedelja, 12. in 13. 8.: Dorf ohne Moral (IVb). — Robota in neokusna primitivna vaška veseloigra. Za odrasle z resnim premislekom. — Torek in sredo, 15. in 16. 8.: Die Brandner-Zwillinge (IVb). — Zgodba o dveh neenakih dvojčicah.

St. Jakob v Rožu. — Sobota, 12. 8.: Hannibal (III). — Napol zgodovinski film. — Nedelja, 13. 8.: Berg der Versuchung (III). — Pustolovska zgodba dveh hribovcov. — Torek, 15. 8.: Der Feldherrnhügel (IV+). — Vojaška veseloigra. — Sreda, 16. 8.: Gangster, Rausgift und Blondinen (IV). — Kriminalna pustolovska zgodba.

Dobriča ves. — Sobota in nedelja, 12. in 13. 8.: Der Halwangerhof ohne Erben (IV). — Drama iz kmečkega življenja. — Torek, 15. 8.: Kleiner Schwindel am Wolfgangsee (III).

Radio Celovec

NEDELJA, 13. 8.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 14. 8.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Mladina poje in igra. — 18.00 O Marija, ti cvetlica... — TOREK, 15. 8.: 7.30 Večerni ave... — SREDA, 16. 8.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 17. 8.: 14.15 Poročila, objave. — Zborovske skladbe. — PETEK, 18. 8.: 14.15 Poročila, objave. — Cvetje iz domačih gajev... — SOBOTA, 19. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 20. 8.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

STADLER Möbel

Besuchen Sie uns unbedingt auf der
KÄRNTNER MESSE
vom 10. bis 20. August 1961
Wir zeigen Ihnen in unserem repräsentativen, 300 qm großen
EIGENEN MESSEPAVILLON
eine eindrucksvolle Schau moderner Raumkunst

Wünschen
Sie sich was

Wir können Ihre Einrichtungswünsche erfüllen: In unserer großen Möbelauswahl finden Sie vom Einfachen bis zum Ausgefallenen alles, was Ihr Herz begehrt. Und das Schöne dabei ist, daß Sie Ihre gesamte Einrichtung bei uns auch auf bequeme Teilzahlung kaufen können. Nach einer kleinen Anzahlung liefern wir sofort frei Haus.

- Unsere beste Reklame ist die ständig steigende Zahl zufriedener Kunden.
- Die Auswahl ist unübertroffen.
- Wir führen nach wie vor das günstigste Volks-Schlafzimmer.
- Besichtigen Sie unsere neue Teppich- und Vorhangstoffe-Abteilung.
- Beratung durch unsere Architekten und Zustellung mit eigenen Möbelautos kostenlos.
- Kreditgewährung zinsfrei durch Eigenfinanzierung und SW-Kredit bis 30 Monate.

Diese Vorteile bietet Ihnen Ihr
Haus der guten Möbel
KLAGENFURT, Theatergasse 4 . Tel. 50-24, 52-62

Prideite na Koroški velesjem? Imate namen kupiti šivalni stroj?

► *Obiščite največkrat nas* ◄

Razstavljamo v svojih lastnih velikih **NOVOUREJENIH MODERNIH PRODAJN** IN RAZSTAVNIH PROSTORIH vse modele treh ZNANIH IN PRIJUBLJENIH

nemških KVALITETNIH ŠIVALNIH STROJEV
po brezkonkurenčno nizkih cenah

► Kot največja koroška strokovna trgovina šivalnih strojev Vam nudimo med Koroškim velesjemom še posebno ugodnosti glede cen in odplačevanja kakor tudi ugodno možnost zamenjave Vašega starega šivalnega stroja.

Popolni šivalni stroji v NAJBOLJŠI S 2100.-
IZDELAVI že od

Dolgoletno Jamstvo! Stalna brezplačna navodila glede upravljanja in šivalni težaji! Brezplačna dostava v vse kraje Koroške! Zahtevajte naše nove velesjemске kataloge in prospekte šivalnih strojev!

OGLEJTE SI NAŠA BOGATA IZLOŽBENA OKNA!

TRGOVINA ŠIVALNIH STROJEV

Klagenfurt-Celovec, Villacher Str. 25, Tel. 25-00

Anker

ÖSTERREICHISCHE DRAUKRAFTWERKE AG.

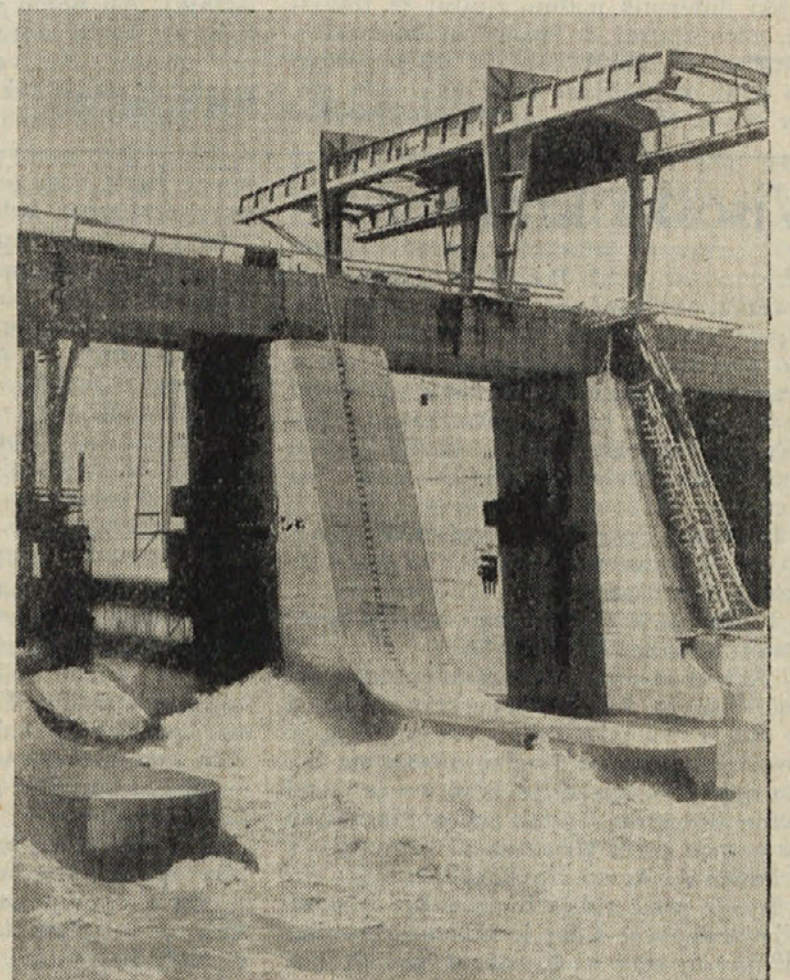
KLAGENFURT, Baumbachplatz 2

2,7 Milliarden kWh/Jahr Erzeugungskapazität
167 Millionen Schilling sind 1960 der Kärntner
Wirtschaft durch die Tätigkeit der ÖDK zu-
geflossen.

Wissenswertes und Interessantes über

Projekte
Kraftwerke
Stromerzeugung
Kraftwerksbauten
Energiewirtschaft und Fremdenverkehr
Reißeck - Kreuzeck Höhenbahnen

IM MESSEPAVILLON DER ÖDK

KOROŠKI VELESEJEM

AVSTRIJSKI LESNI SEJEM

OD 10. DO 20. AVGUSTA 1961

Program tovarne Leitgeb

SEJEM NA SEJMU

V tovarnah vlaknastih lesnih plošč Leitgeb v Sinči vesi nastajajo nove proizvodne naprave, ki naj zadovoljijo naraščajoče povpraševanje po Leitgebovih izdelkih. Te naprave bodo, posebno glede oplemenitenih vrst vlaknastih plošč, omogočile povečano kakovost oplemenitenih vrst vlaknastih plošč. Prav tako pa tudi skrajšanje dobavnih rokov.

V ogromnih dvoranah urejajo takozvano „lakasto cesto“, ter posebno napravo, ki na temelju najnovejših izsledkov tehnike omogoča izdelavo vlaknastih plošč s prevleko iz umetnih snovi. Nadalje izpopolnjujejo naprave za oskrbo z energijo, za pripravo surovin in polizdelkov ter transportni sistem obrata.

Ker bodo te naprave že v bližnji bodočnosti dovršene, je letošnji razstveni program osredotočen na specialne plošče s oplemenitenim prevleko. Nadalje velja omeniti še vzorno urejeno in zanimivo razstavo uporabe akustičnih plošč, ter z lakom in umetnimi snovmi prevlečenih plošč, in sicer deloma s pristnimi vzorci, deloma pa z učinkovitimi fotografijami velikega formata.

stensko prevleko, ki zahteva posebno trpežnost. Številni vzorci omogočajo najrazličnejše kombinacije ter zamorejo zadovoljiti najrazličnejše okuse.

BLESK RAVESELJUJE — POSEBNO PA ZRCALNI BLESK LEITGEBOVIH „LONCENIH“ IN EMAJLIRANO-LAKIRANIH PLOŠČ

Gladke, blesteče stene in ploskve, katerih se ne more prijeti prah in nesnaga, kjer se ne morejo ugnestiti bakterije, so del sodobne stanovanjske kulture. Njih uporaba je naravnost predpisana v nekaterih obratih ter neobhodno potrebna za o-

premo mnogih poslovnih prostorov. Leitgebove „lončene“ in emajlirano-lakirane plošče, ki so specialni proizvodi za prevleko zidov, izpostavljenih vlagi ali nesnagi, predstavljajo idealno izpolnitev zahtev po čistoči, higieni in blesku.

Obe plošči imata vrhno plast iz najmodernejših smolastih lakov, ki jih vnašajo in vžigajo s posebnim postopkom na plošče. Ta postopek zagotavlja največjo odpornost, trpežnost ter lepoto površine. Številne krasne barve dopuščajo najrazličnejše kombinacije.

Veliki format plošč in enostavna montaža omogočata naglo in ceneno oblogo velikih stenskih površin brez uporabe vode, peska in malte. Tako pri delu odpade tudi običajna zidarska onesnažitev. Nega plošč je povsem priprosta in igraje lahka.

Poleg tega razstavlja tovarna Leitgeb svoj ostali pestri proizvodni program. Se razume, da so poleg lesa med njimi tudi raznovrstni impregnirani drogi, ki zaradi svoje vrhunske kvalitete tudi doprinašajo svoje k slovesu tega pomembnega spodnjekoroškega podjetja.

WARMUTH na velesejmu

Da je največja koroška veleblagovnica Dietmar Warmuth & Co. v Beljaku v stalnem porastu, lahko tudi letos spoznamo iz ureditve velike naše razstave v lopi 11.

Sprehod skozi to zares impozantno razstavo nam ne vzbudi samo vtisa velepodjetja, temveč tudi občutek, da se tvrdka zares trudi, da bi zadovoljila svoje mnogoštevilne odjemalce iz vseh slojev naroda. Pri tem je treba povedati tudi tole: še pred nekaj leti je bilo splošno razširjeno mnenje, da je v takozv. „ljudskih veleblagovnicah“ napredaj le manjvredno blago določene vrste, ki ga hočejo imeti le nekateri kupci. V zadnjem času pa se je ta slika bistveno spremenila: zaradi dviga življenjskega standarda večina ljudi polaga večjo pozornost na kvaliteto blaga; in ravno prav v tem se je pokazalo, da Warmuth ne vpliva odločilno le glede svojih LJUDSKIH CEN, temveč da lahko zadovolji glede na svojo VELIKO IZBIRO tudi najbolj zahtevne želje. Pri tem igra glede cen važno vlogo LASTNA IZDELAVA. Nakup v velikih množinah in lastna izdelava nudita Warmuthu možnost, da more celo vrsto tekstilnega blaga dosti ceneje prodajati kot pa oni, ki prodajajo konfekcijo. Veleblagovnica mora namreč vedno imeti možnost, vse blago ob enako visoki kvaliteti nuditi po najugodnejši ceni.

Z dogotovitvijo DRUGE TRGOVSKE HIŠE, v kateri je napredaj dolga nova vrsta blaga, ki si ga kupec želi, je podjetje doživelo NOV VELIK VZPON. Tam namreč lahko dobi vsakovrstno pohištvo, električne aparate, gramofonske plošče, radioaparate in razno gospodinjstvo orodje.

Na tej Warmuth-ovi razstavi si — kot nikjer drugje — interesent že sedaj sredi poletja lahko ogleda mnogovrstne JESENSKE in ZIMSKE OBLEKE za dame, gospode in otroke; razen tega pa nudi tudi v veliki izbiri SOBNE OPREME (posteljino in pohištvo), kar vzbuja veliko pozornost pri velesajmski publiku, in to bodisi za zasebnike ali pa za hotelska in gostinska podjetja: lahko rečemo, da je to na Koroškem edinstvena ponudba po svoji obsežnosti.

Velik prostor zavzemajo tudi ŠPORTNA OBLAČILA, za katera še posebno velja, kar je bilo že v začetku povedano glede lastne izdelave: to nam potrjujejo razstavljenе smučarske hlače, jopiči in ostala športna oblačila.

OTROŠKE OBLEKE — že ves čas pretežno lastnega izdelka — so razstavljenе v posebni koji. Pri kupni modeli za naše male in praktične obleke za šolo se vrsté druga za drugo. Vse to pa je še polepšano z veliko množino pisanih IGRAC; nato sledijo raznovrstni moderni otroški vozički.

(Nadaljevanje na 11. strani)

Wir bauen mit
Leitgeb-Faserplatten

HRUP JE NEVAREN — HRUP POVZROČA BOLEZEN

Moderni človek je vedno bolj izpostavljen hrupu, ki postaja vedno hujši in utegne v mnogih primerih povzročiti zdravstvene okvare. Zato se je treba pred „polomom“ zavarovati.

Leitgebove akustične plošče omogočajo znatno zmanjšanje hrupa, izboljšujejo slušnost in regulacijo prostorne akustike v obratih.

V številnih javnih in privatnih stavbah, v modernih obratih, v gledališčih, kinodvoranah, šolah in podobnih prostorih jih že z velikim pridom uporabljajo. Številne barve in vzorci omogočajo spretne roki arhitekta opremo notranjih prostorov v poudarjeno modernem duhu.

LAGODNO KUHATI, TUDI KADAR JE TREBA HITETI

V Leitgebovi hiši na velesejmu je razstavljen kuhinja, v kateri lahko vsaka gospodinja z zadovoljstvom kuha. Vsaka stvar ima svoje mesto, vse se sveti od snage, vedre barve vzbujajo dobro voljo in sproščenost.

Stalno raziskovalno delo in razvijanje tehničnih postopkov, oprema z ustreznimi strojnimi napravami, so bili potrebni za ustvaritev materiala, ki služi za opremo moderne kuhinje. Te snovi kljubujejo mehanskim in kemičnim vplivom, vročini, vlagi in staranju, njih nega in čiščenje je lahko ter ostajajo vedno lepe, tako lepe. To so Leitgeb-Ricolor plošče.

Leitgeb-Ricolor so plošče iz umetne snovi, ki zaradi posebne izdelovalne metode (površinska plast je sestavljena iz treh slojev) zagotavljajo najboljšo kvaliteto.

Uporaba plošč Leitgeb-Ricolor seveda ni omejena zgolj na kuhinjo, uporabiti jih je moč za vse mizne in pohištvene ploskve, pa tudi za

**KONSUM-
GENOSSENSCHAFT
KLAGENFURT
ST.-PETERSTRASSE 5**
s svojimi podružnicami se priporoča!

Kdor dobro računa, kupuje v

K O N Z U M U

Obiščite naš paviljon na velesejmu.

Smo v razstveni dvorani (Halle) št. 16

Izborna kapljica po zmernih cenah!

Najboljše meso in klobase
vseh vrst v času Koroškega
velesejma, kakor tudi za
praznike samo pri

Rudolf Sablatnig

mesar in prekajevalec
CELOVEC, Siebenhügelstrasse 81
Telefon 49-36

Karl Pötscher

konjski mesar

KLAGENFURT
PISCHELDORFERSTR. 12. tel. 55-22

Prevzame tudi zavarovane konje
če je sila, koljemo podnevi in ponoči
Kupujemo po najvišji ceni

Izbira in kvaliteta

preprog, zaves in posteljnine
v trgovini opreme

LODRON

VILLACH Lederergasse 12

Tujskoprometni in gostinski obrati do-
bijo poseben popust!

Strokovna trgovina za umetne cvetlice, mirte in
damske klobuke

Frinzel

KLAGENFURT, Alter Platz 34

Nr. 0655

Šivalne in pletilne stroje pri

GRUNDNER

KLAGENFURT, WIENER GASSE 10
POLEG MESTNE CERKVE

Obiščite nas na velesejmu

Unterkäentner Molkerei

KLAGENFURT, Siriusstraße 6

Milch u. Milchprodukte aus 60 un-
seren Filialen

Kasein und Trockenmilchwerk

Besucht das „Milchpavillon“ auf der
Messe i

Das billigste Frühstück -
Die beste Jause!

Mleko in mlečni izdelki iz 60 podruž-
nic Spodnjekoroške mlekarne

Kazein in izdelovanje mleka v prahu

Obiščite „Mlečni paviljon“ na vele-
sejmu!

Najcenejši zajtrk -
Najboljša malica!

INTERCONTINENTALE

ÖSTERREICHISCHE A. G.

ZA TRANSPORTE IN CELOTNI PROMET

Podružnica:

PODROŽČICA — ROSENBAACH

Telefon 248 — Telex 04253

Prevzema vse vrste prevozov v tu- in inozemstvu ter jih izvršuje točno in poceni

ADOLF CAMPIDELL

SLIKAR — ZLATAR — KIPAR

Prevzemam VSA POPRAVILA CERKVA

Predelava OKROGLIH TABERNAKLJEV

FEISTRITZ AN DER DRAU — KÄRNTEN

— TELEFON 248

Učenost proti zdravi pameti

Učenjaštvo in zdrava pamet ne gresta ve-
dno vkup, pravi gospa Kathleen Lonsdale
(Lonsdejl), profesorica kemije na london-
skem vsučilišču. Za primer je na letoš-
njem zborovanju atomskih znanstvenikov
povedala itale doživljaj:

Pred tremi leti je obiskala Kitajsko, kjer
si je ogledovala tamkajšnje znanstvene na-
prave in laboratorije. V nekem takem za-
vodu so ji kitajski raziskovalci povedali,
da je bil deset mesecev prej tam tudi njen
kolega, znan angleški učenjak, in da je na
vprašanje, kaj misli o njihovem znanstve-
nem delu, odkritosrčno rekel, da so trideset
let za sedanjim časom.

»Kaj pa pravite vi?« so vprašali kitajski
učenjaki gospo Lonsdalovo. Ta je bila v
zadregi, ker je imel po njenem mnenju
njen kolega prav, a da ne bi užalila gosti-
teljev, je rekla:

»No, jaz bi rekla manj, kakih dvajset!«

»Sijajno!« so se razveselili kitajski znan-
stveniki. »V kratkih desetih mesecih smo
napredovali za deset let!«

Najnovejši

MODELI BLUZ

v najboljši kvaliteti
in največji izbiri

RosKönig

Klagenfurt, Bahnhofstraße 9

Pokažemo Vam v naših razstavnih prostorih na velesejmu

PORSCHE-TRAKTORE — WARCHALOWSKI-TRAKTORE, Triebachsen —
AEBI-Einachsschlepper mit verschiedenen Geräten — AEBI-Motormäher —
MULAK-Geräteträger — LANDMASCHINEN

STAHLPANZERKASSEN — MAUERSAFES — OPFERSTÖCKE — BÜROMÖBEL — GELDKASSETTEN

HAUSHALTS- und WIRTSCHAFTSHERDE, kombinierte PROPANGAS-
HERDE — KÜHLSCHRANKE — TIEFKÜHLTRUHEN in allen
Größen — WASCHMASCHINEN

HANS WERNIG

KLAGENFURT

MESESTAND: FREIGELÄNDE BLOCK B
MESESTAND: HALLE IV.

Novosti, ki jih nudi Funder

Kot vsako leto je tudi letos ena izmed najbolj privlačnih točk Koroškega velesejma FUNDER-jeva posebna razstava. Zopet je ondi moč videti prijetno urejene notranje prostore ter modele pohištva iz Funderjevih plošč, pri čemer vsakomur kar poskoči srce. Danes v skorajda vsakem gospodinjstvu v Avstriji Funderjeve plošče služijo svojemu namenu ter dajejo stanovanju domačnost in prijetnost. Nad 40 milijonov kv. m. Funderjevih plošč so doslej izdelali v Št. Vidu na Glini ter jih razposlali po širnem svetu.

Po novem letu je začela obratovati nova stiskalna naprava, ki omogoča ne le znatno povečanje proizvodnje temveč — in to je posebno pomembno — tudi izdelavo Funderjevih plošč v širini dveh metrov!

Dosedanja širina je znašala 1,70 metra. Neukemu človeku ta številka ne pove mnogo, strokovnjak pa ob njej takoj postane pozoren, kajti povečane dimenzije Funderjevih plošč odpirajo celo vrsto novih možnosti za njih smotrno uporabo. Strokovnjak namreč ve: Čim večji je format, toliko manj je odpadkov.

Se razume, da bodo tudi vnaprej izdelovali plošče v širini 1,70 m, toda kjer nudi povečana širina boljše možnosti uporabe, bo strokovnjak sedaj segel po širši plošči. Saj pravijo: Funderjeve plošče se vsak dan znova uveljavljajo!

Gotovo bo tudi letošnji Koroški velesejem Funderjevim ploščam — »oplemenitenemu lesu« pridobil novih prijateljev!

Warmuth na velesejmu

(Nadaljevanje s str. 9)

Za družine, ki imajo več šolobveznih otrok, predstavlja vsak začetek šolskega leta težaven problem, ker morajo navadno globoko seči v denarnico. Ako pa se bodo obrnili na Warmutha, ne bo več ta problem tako težaven, kajti tam si lahko vse potrebno nabavijo proti kreditnemu odplačilu v obliki BREZOBREŠTNIH OBROKOV, kar je posebno ugodno za manj premožne sloje. Le tako je mogoče, vse tovrstne potrebščine nabaviti si brez poviška cene, kar je sicer drugje možno le ob primernem zvišanju cene.

Kot vsako leto najdejo tudi letos naše dame veliko izbiro RAZNIH PLAŠČEV, modernih i pokroju i po materialu, a po zelo ugodnih cenah. Seveda lahko vsaka dama plašč, ki ji je všeč, preizkusi in pomeri: zopet velika prednost pri Warmuth-u!

Še besedo o RAZPOŠILJANJU blaga! V ta namen je bil ustanovljen poseben oddelek in je sedaj na ta način omogočeno, vsak predmet brezobvezno dostaviti na dom. V kratkem bo izšel JESENSKI oz. ZIMSKI KATALOG, s pomočjo katerega se bodo številni interesi gotovo poslužili gornje možnosti. Kdor želi imeti katalog, naj pošlje svoj naslov.

Tudi GOSPODJE lahko vidijo na razstavi vse, kar si želé za jesen ali zimo. Po ogledu bo najbrž vsak sklenil: Tudi to jesen k Warmuth-u v Beljaku!

Da more vsakdo dobiti na svoje želje potrebna pojasnila, je na razpolago poseben INFORMACIJSKI ODDELEK, ki je vedno pripravljen dati vsakovrstne nasvete.

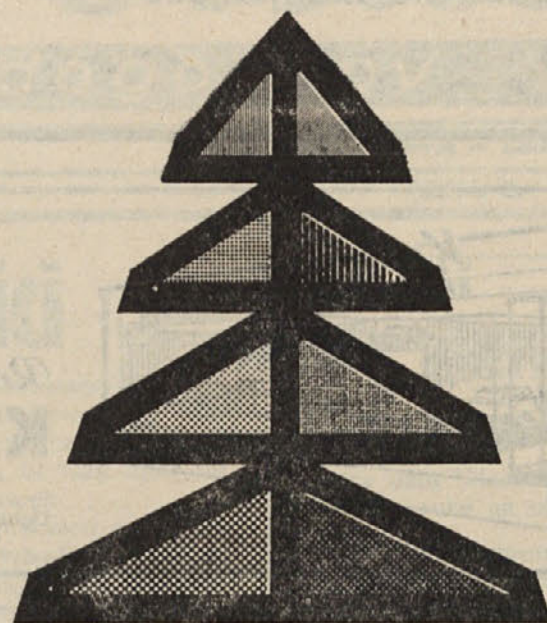
Zaključno bodi povedano, da tudi letošnja Warmuth-ova razstava ni le zelo privlačna točka Koroškega velesejma, temveč da je njen ogled tako rekoč nujno potreben za vsako družino v zvezi z nameravanimi nakupi v bližnji bodočnosti!

Prava lenoba

Znani ameriški humoristični pisatelj Mark Twain je delal nekoč kot navaden delavec na plantaži. V opoldanski vročini so vsi delavci legli v senco pod drevje k počitku. V tem je pa prihajal mimo lastnik z guvernerjem, ki je opazil speče delavce in pripomnil: »Tako lenih ljudi še nisem videl. Vendar dam tistemu, ki je najbolj len, 10 dolarjev!«

Ko da bi jih pičila osa, so poskočili močje pokonci in vsak je hitel zatrdjati, da je najbolj len. Ko so se malo umirili, je pa rekel Mark Twain, ki je edini mirno obležal v senci, zehajoč:

»Zlezite mirno s konja, pa mi dajte tistih 10 dolarjev v žep.«

VEREDELTES HOLZ

Paternioner za kmete

Firma kmetijskih strojev VALENTIN PATERNIONER je eno izmed najpomembnejših podjetij v stroki kmetijskih strojev na Koroškem ter je najtesneje povezana z razvojem tehnizacije v kmetijstvu naše domovine. Da v nad 50-letni dobi svojega obstoja zbrane izkušnje postavi v službo odgovorne posvetovalne službe v prid koroškim kmetom, je tudi letos pripravila na velesejmu razstavo kmetijskih strojev, ki po svoji preglednosti ne podaja le prereza sedanjega stanja kmetijske tehnike, ampak daje koristne napotke in pojasnila za kar najbolj smotne investicije. Traktor STEYR kot temelj mehanizacije koroških kmečkih gospodarstev je izhodiščna točka te razstave strojev. Ta razstava ga prikazuje kot delovni in vlačilni stroj z najvažnejšimi priključki za posamezna delovna področja. Pokaže vam vse, kar bi z ozirom na koroške posebnosti in potrebe moglo od setve do žetve služiti za olajšanje dela ter nadomestitev primanjkujočih delovnih sil.

Razstavljene so naprave za obdelovanje in nego

tal, gnojenje, pokončevanje škodljivcev, nato mnogostrojni stroji za spravilo sena ter žita, med katerimi so v prvi vrsti samovozne kombinirane kosilnice (kombajni-Mähdrescher), ki se tudi na Koroškem vedno bolj uveljavljajo. Nadalje velja omeniti orodje za spravilo krompirja, sadne stikalnice, ki bodo spričo letošnje obilne sadne letine še prav posebno zanimive, naprave za pripravo živinske krme ter vsestransko potrebne naprave za nakladanje in skladiščenje. Oddelek zase tvorijo stroji za delo v hiši in hlevu. Tu je moč videti molzne naprave, naprave za globoko hlajenje, različne tipe pralnih strojev itd. Poseben oddelek tvori zopet razstava naprav za kurjavo HOVAL. Na Koroškem so se HOVAL-peči za centralno kurjavo že uveljavile. Razstava kaže delovanje teh naprav, ki omogočajo štednjo kuriva in dela pri kuhi, ogrevanju vode za kuho in kopel ter stanovanjskih prostorov. Poleg tega so razstavljene še HOVAL-termalni kotli za ogrevanje prostorov in vode.

BESUCHEN SIE UNSERE GROSSE

Landmaschinen - Sonderschau

Wir zeigen in übersichtlicher Darstellung, abgestimmt auf den jahreszeitlichen Ablauf der Landarbeit,

DIE WICHTIGSTEN LANDMASCHINEN UND GERÄTE

Im Mittelpunkt der Schau stehen als Grundlage der Technisierung in der Landwirtschaft

SÄMTLICHE TYPEN VON STEYR-TRAKTOREN

vor allem der neue

ZWEIZYLINDER-TRAKTOR T 188, 28 PS

Für die Beratung der Bäuerin sorgt eine eigene

ABTEILUNG FÜR HAUSWIRTSCHAFT

Unsere wärmetechnische Abteilung bringt wieder die bekannten und bewährten

HOVAL-ZENTRALHEIZUNGSSHERDE UND -THERMKESEL

Informieren Sie sich auf unserem Ausstellungsstand über den derzeitigen Stand der Technik in der Landwirtschaft. Sie erhalten jede gewünschte Aufklärung und sachkundige Beratung.

Valentin PATERNIONER

Die Landmaschinenfirma, die seit über 50 Jahren im Dienste der Landwirtschaft stehend, das Vertrauen der Kärntner Landbevölkerung genießt.

MESSEGELENDE — HAUPTALLEE RECHTS.

KÄRNTNER MESSE 1961 HALLE 12

KÄRNTENSCHATZ — DAS HOLZ FÜR SEINE NUTZUNG

kelag
STROM

KÄRNTNER ELEKTRIZITÄTS-AKTIENGESELLSCHAFT

Gostinski obrati, gospodinje, pozor!

Že sedaj si po ugodnih cenah nabavite manjkajočo opremo

v trgovini s preprogami

RADLMAYR
VILLACH

Velika zaloga žimnic, zaves, talnih oblog in raznih drugih vrst blaga za opremo sob

Plačilne olajšave!

Radio aparati,
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI
Radiohaus
KERN
Klagenfurt, Burggasse
Ugodna plačila na obroke

PISALNI STROJI

VSEH VRST
MODERNE PISARNIŠKE OPREME
STROKOVNA DELAVNICA

TRGOVINA PISALNIH STROJEV

Albin Aspernig

KLAGENFURT-CELOVEC, BAHNHOFSTRASSE 26 a - TEL. 30-06

Obiščite v Celovcu

VOLKSKELLER

Prvovrstni obed in večerja
PO NAJNIŽJIH CENAH

VOGAL KOLODVORSKE CESTE
(Bahnhofstraße)

AUTOBUSNA POSTAJA
(Autobahnhof)

**Landwirtschaftliche
Genossenschaft Villach**

Filialen in

Mallestig, Wernberg,

Riegersdorf, Arnoldstein, Fürnitz,

Nötsch und Kreuth bei Bleiberg

**Matthias
ORITZ**

Umetni mlin in žaga
Vezane plošče (Spanplatten)

BREG PRI
GRABŠTANJU

Rain bei Grafenstein

Telefon 28-44

KLISARNA

PAPIRNICA

R. RITTER

CELOVEC - KLAGENFURT

Burggasse 8 - Telefon 21-08

Največja izbira!
Najnižje cene!
Poletno blago in perilo
pri

L. Maier

Klagenfurt
Alter Platz 35

Vom 12. bis 26. August
grosser Sommerschlussverkauf

im Kaufhaus

**FREISITZER
FERLACH**

Perlon - popelin - terylen in lodnaste
plašče za dame in gospode

nudi poceni

Walcher

KLAGENFURT, 10. Oktoberstr. 2

Trgovina umetniških slik in okvirjev samo pri

Hans Treffer
KLAGENFURT
Burggasse 8

Oglašuj v našem listu!

Kupujem les vsake vrste po najboljših dnevni cenah. Izdelujem in prodajam tudi strešno opeko in jo zamenjam za vsakršen les.

Johann Zagar

KLAGENFURT
RAMPENSTRASSE 15
Telefon 29-08

**Štefan
Katz**

nudi najboljše, vedno sveže pecivo
KLAGENFURT, Waidmannsdorf
Siebenhügelstrasse 75

Arborite

Obloge za pohištvo (Möbelbelag)
Prodaja za Koroško in Vzhodno
Tirolsko

Furnirji

F. Schnabl

CELOVEC, Bahnhofstrasse 38b
Telefon 48-86

STROKOVNA TRGOVINA ZA
DEZNA OBLACILA

Ballon-Popeline, loden-plašči za moške, dame in otroke v največji izbiri! Gumijasti plašči. Vsakovrstna popravila izvršimo takoj

VAL. TARMANN

KLAGENFURT, Völkermarkter Str. 16